

OPINNÄYTETYÖ

Samoajaluotsitoiminta ja sen kehittäminen Suomen Partiolaisissa

Susanna Pomell

Yhteisöpedagogi (AMK)
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(11/2021)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi AMK

Tekijät: Susanna Pomell
Opinnäytetyön nimi: Samoajaluotsitoiminta ja sen kehittäminen Suomen Partiolaisissa
Sivumäärä: 44 ja 11 liitesivua
Työn ohjaaja: Sari Höylä
Työn tilaaja: Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry

Tämä opinnäytetyö käsittelee 15-17 -vuotiaiden partiolaisten, eli samoajien ohjaamista. Partion kontekstissa puhutaan samoajien luotsauksesta, jota tekee yli 22-vuotias partiolainen eli luotsi. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää työn tilaajalle, Suomen Partiolaisille, miten samoajaluotsitoimintaa voidaan kehittää vastaamaan paremmin samoajien ja luotsien toiveita ja tarpeita.

Opinnäytetyö tehtiin tutustumalla ensin aihetta käsittelevään tutkimuskirjallisuuteen ja Suomen Partiolaisten omiin lähdemateriaaleihin. Tietoperustassa tarkasteltiin ohjaamisen, ohjaajan, ryhmän ja ryhmänohjauksen käsitteitä. Lisäksi esiteltiin Suomen Partiolaisten partiomenetelmä ja harrastusmotivaatioon vaikuttavia tekijöitä. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa aineistonkeruumenetelminä käytettiin kyselytutkimusta ja teemahaastattelua. Aineisto analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen.

Työn keskeisimpinä tuloksina voidaan pitää luotsien erilaisten tehtävien, roolien ja toimenpiteiden merkitysten tunnistamista. Näiden tunnistaminen luo pohjan koulutuksen kehittämiseksi ja toiminnan parantamiseksi ja auttaa luotseja tunnistamaan heidän tehtäviään ja vastuutaan.

Konkreettisenä tuotoksena tilaajalle koostettiin Luotsikoulutuksen verkkoversio kokoamalla yhteen tilaajan aiemmin tuottamaa koulutusmateriaalia ja täydentämällä niiden sisältöä tämän työn tuloksilla. Verkkokoulutuksella voidaan vastata tilaajan tiedossa olevaan ongelmaan siitä, että harva luotsina toimiva on käynyt Luotsikoulutuksen.

Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää Suomen Partiolaisten lisäksi partiopiireissä samoajaluotsitoiminnan kehittämisessä. Työn tuloksia voidaan hyödyntää soveltuvien osin nuorten ohjaamisen ja ohjaamiskoulutusten kehittämisessä myös muissa nuorisjärjestöissä tai nuorisotoiminnassa.

Asiasanat: partio, nuoret, ohjaaminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Bachelor of Humanities, Degree Programme in NGO and Youth Work

---

Author: Susanna Pomell

Title: Introducing and developing the role of Adult Support for Explorer Scouts in the Scouts and Guides in Finland

Number of Pages: 44 and 11 attachment pages

Supervisor: Sari Höylä

Commissioned by: The Scouts and Guides of Finland

The focus of this thesis was developing the supervision of 15–17 year old scouts. The purpose of this thesis was to determine how the Scouts and Guides of Finland can develop the role of Adult Support for Explorers. This thesis was conducted as an assignment for the Scouts and Guides of Finland, the national Scouting and Guiding association of Finland.

The basis of this thesis consisted of the research literature on the topic and the Scouts and Guides in Finland's own source materials. The concepts of guidance, group and group guidance were examined in the theoretical background. In addition, the Guide and Scout method of the Finnish Scouts and the factors influencing hobby motivation were introduced. The thesis was carried out as a qualitative study, in which a survey and theme interviews were used as data collection methods. The material was analyzed using data-driven content analysis.

The most important results are considered to be the identification of the meanings of different tasks, roles and measures of Adult Support. Identifying these provides a basis for developing training and improving performance, and helps Adult Support for Explorers identify their goals and responsibilities. As part of this thesis, an online version of Adult Support Training was developed. The online version is based on the results of the training material previously produced by the association and supplementing their content with the results of this thesis. The online version of Adult Support Training may provide a solution to a challenge previously identified by the association around low participation rates in Adult Support Training.

In addition to the Scouts and Guides in Finland, the results of this thesis can be utilized in the development of the role of Adult Support for Explorers in Scout districts. The results of the work can be utilized, where applicable, in the development of guidance and training for young people in other youth organizations or youth activities.

Keywords: scouting, youth, counselling

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
	1.1 Tutkimuksen rajaus ja tutkimuskysymykset.....	6
	1.2 Aiempi tutkimus	7
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	8
	2.1 Partio organisaationa.....	8
	2.2 Partiokasvatus ja kasvatustavoitteet.....	9
	2.3 Samoaja ja samoajaryhmä.....	10
	2.4 Samoajaluotsi.....	11
	2.5 Etätoiminta partiossa.....	12
	2.6 Luotsikoulutus	13
3	TIETOPERUSTA.....	14
	3.1 Mitä ohjaaminen on?	14
	3.2 Ohjaajan rooli ja taidot	15
	3.3 Ryhmä ja ryhmänohjaus	18
	3.4 Partiomenetelmä	20
	3.5 Harrastusmotivaatio	22
4	TUTKIMUSMENETELMÄT.....	24
	4.1 Kyselytutkimus	24
	4.2 Teemahaastattelut	25
	4.3 Sisällönanalyysi	26

5	TULOKSET	29
5.1	Partio-ohjelman näyttäytyminen samoajatoiminnassa sekä varsinaisen ohjelman ulkopuolinen toiminta	29
5.2	Yhteisön merkitys samoajatoiminnassa.....	30
5.3	Luotsin rooli mahdollistajana ja kasvattajana.....	31
5.4	Toiminnan esteet ja ulkopuoliset vaikuttimet.....	33
5.5	Toiminnan säännöllisyys ja etätoiminnan rooli	34
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	37
6.1	Luotsikoulutuksen verkkoversio.....	37
7	POHDINTA.....	39
7.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	39
7.2	Jatkotutkimus	41
7.3	Kiitokset.....	41
	LÄHTEET	42
	LIITTEET.....	45

1 JOHDANTO

Suomessa partiotoiminnassa samoajaluotsi vastaa siitä, että 15–17 -vuotiaiden partiolaisten eli samoajien ryhmässä toteutetaan partio-ohjelmaa ja nuoret saavat ohjausta partiotaipaleellaan (Suomen Partiolaiset 2021a). Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää tilaajalle, Suomen Partiolaisille, miten samoajaluotsitoimintaa voidaan kehittää vastamaan paremmin toiminnan kohteen, samoajien, sekä mahdollistajien eli luotsien, toiveita ja tarpeita. Aloitin kehittämistyön tutustumalla aiheita käsittelevään tutkimuskirjallisuuteen ja Suomen Partiolaisten omiin lähdemateriaaleihin. Tämän tietoperustan avulla loin kuvan samoajaluotsitoiminnan ydinkohdista ja niiden vaikutuksesta toiminnan järjestelyyn.

Kehittämistyön toisessa vaiheessa käytin näitä muotoiltuja ydinkohtia selvittääkseni samoajaluotsilta edellytettävistä taidoista, valmiuksista ja tiedoista. Lisäksi pohdin, miten edellä mainittuja voidaan kehittää. Aineistonkeruumenetelminä olen käyttänyt kyselytutkimusta ja teemahaastattelua. Analysoin keräämääni aineistoa aineistolähteisellä sisällönanalyysillä.

Opinnäytetyön viimeisessä vaiheessa loin Suomen Partiolaisille Luotsikoulutuksen verkkoversion: kokosin yhteen tilaajan aiemmin tuottamaa materiaalia, päivitin niiden osia sekä täydensin sisältöä tämän tutkimuksen tuloksilla. Verkkokoulutuksella pyritään ensinnäkin kehittämään luotsien osaamista ja toiseksi vastamaan tilaajan ongelmaan eli siihen, että harva samoajaluotsina toimiva on käynyt luotsikoulutuksen.

1.1 Tutkimuksen rajaus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti tilaajan halu kehittää 15–17 -vuotiaiden jäsentensä ohjausta ja etäpartiota, sekä oma kiinnostukseni kyseistä aiheita kohtaan pitkän partioharrastustustani kautta. Tutkimus on rajattu samoajaluotsaukseen, koska tässä ikäkaudessa luotsien määrä on Suomen Partiolaisten tavoitetta pienempi ja samoajien ohjelmasuoritukset kääntyivät laskuun toiminnassa siirtyessä etätoimintaan vuosina 2020–2021 COVID-19 pandemian takia (Suomen Partiolaiset 2021b).

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

Mitkä asiat vaikuttavat samoajien toimimiseen ja viihtymiseen partiossa?

Miten partio-ohjelma tukee samoajaikäkauden ja luotsien toimintaa?

Miten etätoiminta on vaikuttanut samoajatoimintaan ja luotsaukseen?

Millaista osaamista luotsi toiminnassaan tarvitsee?

Näiden tutkimuskysymysten tarkoituksena on selvittää samoajatoiminnassa esiintyviä tekijöitä samoajien ja heidän harrastusmotivaatioon sekä kiinnostukseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden, sekä aikaisemman tutkimuksen avulla selvittää luotsien osaamisen ja koulutuksen tarpeita tulevaisuudessa niin etä- kuin normaalissa partiotoiminnassa.

1.2 Aiempi tutkimus

Tiedossani ei ole aikaisempaa tutkimusta jossa käsiteltäisiin luotsi- tai samoajaluotsitoimintaa. Myöskään ohjaamisesta tai ohjaajan taitojen merkityksestä ryhmän toimintaan partion kontekstissa ei tietääkseni ole tehty. Ohjaamista käsittelevää tutkimuskirjallisuutta on olemassa runsaasti, mikä kuitenkin loi oman haasteensa muodostaa käsitystä ohjaamisesta ja löytää sellaista tutkimusta, joka käsittelee ohjaamista siinä merkityksessä kuin se partion kontekstissa ymmärretään. Partiotoiminnassa ohjaajan rooli on moninaisempi kuin monissa muissa yhteyksissä ja sisältää paljon elementtejä niin johtamisen kuin valmentamisen osa-alueilta varsinaisen ohjaamisen lisäksi.

Nuorten harrastusmotivaatiosta on tehty paljon tutkimusta ja partion kontekstissa samoajien harrastusmotivaatiota on tutkinut Jonna Karvola (2015) opinnäyteyössään Partion imussa – samoaja- ja vaeltajaikäisten harrastusmotiivit. Nuorten harrastustoiminnan tutkimuksista moni ei ole hyödynnettävissä sellaisenaan, mutta on tarjonnut runsaasti lähdeaineistoa tietoperustan selvittämiseksi.

Työn tietoperustana olen hyödyntänyt useita ohjaamista käsitteleviä teoksia ja tutkimuksia sekä Suomen Partiolaisten tuottamia materiaaleja, kuten Vapaaehtoistoiminnan linjaukset - dokumenttia (Suomen Partiolaiset 2019) sekä Samoajaluotsin opasta (Suomen Partiolaiset 2021a). Tietoperustassa käsitelen ohjaamista ilmiönä ja toimintana sekä muita niitä tutkimuksen kannalta keskeisiä käsitteitä, jotka eivät sisälly toimintaympäristö -lukuun.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Partio organisaationa

Suomen Partiolaiset ry – Finlands Scouter rf (myöh. Suomen Partiolaiset) on Suomen suurin nuorisjärjestö, jonka toiminnassa on mukana vuosittain 65 0000 jäsentä (Suomen Partiolaiset 2020a, 4). Suomalainen partio-organisaatio on jaettu lippukuntiin, piireihin ja keskusjärjestöön. Partio toiminnan ydin ovat noin 700 paikallisyhdistystä, joita nimitetään lippukunniksi. Partiolaiset liittyvät jäseniksi lippukuntaan ja viikottainen harrastustoiminta tapahtuu lippukunnissa. Lippukuntia toimii ympäri Suomea ja niiden koko vaihtelee muutaman kymmenen jäsenen lippukunnista yli kahden sadan jäsenen lippukuntiin. Lippukunnat voivat olla tyttö-, poika- tai sekalippukuntia. Ainoastaan sellaiset yhdistykset jotka ovat jonkin partiopiirin jäseniä voidaan kutsua partiolippukunnaksi. (Suomen Partiolaiset 2021d.)

Lippukunnat muodostavat maantieteellisellä alueellaan partiopiirin. Partiopiirejä on kymmenen ja niiden tehtävänä on tukea lippukuntia ohjauksen ja neuvonnan, koulutuksen, tapahtumien ja viestinnän avulla. Finlands Svenska Scouter rf. (myöh. FiSSc) vastaa ruotsinkielisten lippukuntien tuesta ja ruotsinkielisen partio toiminnan valtakunnallisista palveluista. Sekä piireissä että FiSSc:ssä päätösvaltaa käyttävät niiden jäseninä olevat lippukunnat. Piirit ja FiSSc ovat keskusjärjestö Suomen Partiolaisten jäseniä ja käyttävät näin ollen päätösvaltaa keskusjärjestössä. (Suomen Partiolaiset 2021c.)

Keskusjärjestö edustaa partioliikettä Suomessa ja vastaa toteutettavasta partio-ohjelmasta. Sen toimintaa johtaa hallitus, joka toimeenpantee partioneuvoston eli valtuuston päätökset. Lisäksi Suomen Partiolaisten jäsenkokous järjestetään joka toinen vuosi. Suomen Partiolaiset kuuluu molempiin partion maailmanjärjestöihin, eli World Association of Girl Guides and Girl Scouts (WAGGGS) ja World Organization of Scout Movement (WOSM). (Suomen Partiolaiset 2021c.)

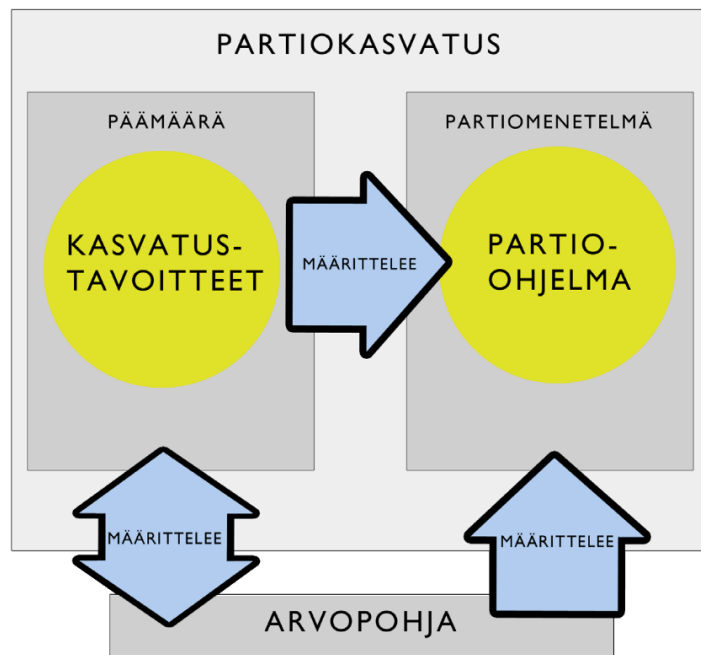
Partion kohderyhmää ovat 7–22 -vuotiaat lapset ja nuoret. Partiossa toimitaan ikäkausissa, jotka muodostavat pienryhmiä. Partion ikäkaudet ovat sudenpentt 7–9 -vuotiaat, seikkailijat 10–12 -vuotiaat, tarpojat 12–15 -vuotiaat, samoajat 15–17 -vuotiaat ja vaeltajat 18–22 -vuotiaat. Yli 22 -vuotiaita nimitetään partiossa aikuisiksi eivätkä he ole partion kohderyhmää vaan toiminnan mahdollistajia. (Suomen Partiolaiset 2021d.) Arkikielessä aikuisista käytetään

yleisesti nimitystä partiojohtaja tai johtaja. Virallisesti partiojohtajalla tarkoitetaan 18 vuotta täyttäneitä partiolaisia, jotka ovat käyneet partiojohtaja -peruskoulutuksen. Tässä opinnäytetyössä johtajasta puhuttaessa tarkoitetaan johtamis- ja ohjaamistehtävissä toimivaa partiolaista.

2.2 Partiokasvatus ja kasvatustavoitteet

Partiokasvatuksella (kuvio 1) tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä, miten ja miksi partion kohderyhmä, 7–22 -vuotiaat, partiossa tekevät. Partiokasvatuksen tavoitteena on yksilö, joka toimii aktiivisesti ja vastuuntuntoisesti suhteessa itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Partio tukee lasten ja nuorten kasvua heidän kehitysvaiheet ja yksilölliset ominaispiirteet huomioiden. Partiokasvatus pitää sisällään kasvatustavoitteet, partiomenetelmän ja partio-ohjelman. Kasvatustavoitteet täsmentävät partion päämäärää, johon päästään partiomenetelmää käyttämällä ja toteuttamalla partio-ohjelmaa. (Suomen Partiolaiset 2021e.)

Kuvio 1. Partiokasvatus (Suomen Partiolaiset 2020e).

Partion kasvatustavoitteet määrittelevät yksityiskohtaisesti ne tavoitteet, joihin lapsia ja nuoria kasvatetaan partiomenetelmän ja partio-ohjelman avulla. Kasvatustavoitteissa on neljä

näkökulmaa: suhde itseen, toisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Nämä yleiset kasvatustavoitteet tarkentuvat ikäkausikohtaisiksi kasvatustavoitteiksi, jotka kertovat, mitä kasvatustavoitteet ovat kussakin ikäkaudessa. Ne kuvaavat sen tavoitetason, joka pyritään tavoittamaan ikäkauden päättyessä kuvaten näin kyseisen ikäkauden kasvuhaasteen ja sen, mitä partio voi siihen tarjota. Aikuisten partiolaisten tulisi tuntea sekä yleiset että ikäkausikohteiset kasvatustavoitteet, jotta voivat ymmärtää ikäkausitoimintaa kokonaisvaltaisesti. (Suomen Partiolaiset 2021e.)

2.3 Samoaja ja samoajaryhmä

Samoajat ovat 15–17 -vuotiaita nuoria partiolaisia. Samoajien ikäkausiohjelma kestää kolme vuotta. Samoajista muodostuvaa ryhmää kutsutaan vartioksi ja se kuuluu lippukuntaan. Samoajien määrästä riippuen lippukunnassa voi toimia useampia samoajavartioita. Samoajavartio kokoontuu omiin tapaamisiinsa eli partiotermein kokouksiin, sovitusti. Omien kokousten lisäksi samoajavartio voi osallistua myös lippukunnan, piirin tai keskusjärjestön järjestämään toimintaan. (Suomen Partiolaiset 2021a, 1,10–11.)

Samoajaohjelma koostuu kestoaltaan vaihtelevista aktiviteeteista, joista osa on ohjelmassa pakollisia ja osa vapaavalintaisia. Pakollisissa aktiviteeteissa samoajat tutustuvat samoajaohjelmaan sekä oppivat johtajuutta, ryhmätyöskentelyn taitoja sekä laajentavat näköpiiriään lippukunnan ulkopuolelle. Samoajat oppivat aktiviteettien kautta haastamaan itseään vaativampiin taitoihin. Samoajaohjelmaa kannustetaan toteuttamaan ja soveltamaan kunkin samoajaryhmän tarpeisiin sopivaksi. (Suomen Partiolaiset 2021d.)

Moni samoaja johtaa myös omaa nuoremman ikäkauden partiolaisista, tarpojista, koostuvaa ryhmää. Vaikka samoaja on partion kohderyhmää, on hän myös mahdollisena ryhmänjohtajana sekä muissa mahdollisissa projektiluonteisissa tehtävissään samoajien aktiviteettien kautta toiminnan mahdollistaja eli vapaaehtoinen. (Suomen Partiolaiset 2021a, 2.) Poiketen nuoremmista partion ikäkausista samoajaryhmällä ei ole vanhempaa partiolaista johtamassa ryhmän toimintaa vaan ryhmänjohtajana toimii vuorotellen yksi samoajista, toimien siten vertaisjohtajana. Vertaisjohtaja saa tukea johtamiseensa samoajaluotsilta, joka tukee ja ohjaa myös koko samoajaryhmän toimintaa sekä sen jäseniä. (Suomen Partiolaiset 2021a, 7.)

Ikäkauden yhtenä keskeisenä erityispiirteenä on murrosikäinen tai sen juuri ohittanut nuori. Samoajaikäinen nuori on juuri käynyt läpi isoja fyysisiä ja biologisia muutoksia. Muutosten rauhoittuessa samoajan on aika keskittyä vahvistamaan omaa minäkuvaansa ja persoonaansa. Itsenäistymisessä ja aikuiseksi kasvamisessa avuksi on läheinen suhde luotettavaan aikuiseen. Partio toiminnassa samoajalle tällainen esikuva, johon voi samaistua on usein luotsi. Luotsina toimivan aikuisen tulisi olla saatavilla niin, että samoaja saa häneltä tukea ja ohjausta. (Suomen Partiolaiset 2021a, 1.)

2.4 Samoajaluotsi

Lippukunnassa toimiva samoajaluotsi on yli 22 -vuotias partiolainen, joka vastaa pestissään samoajaryhmän toiminnasta ja siitä, että samoajaryhmän toiminta on kyseisen ikäkauden kasvatustavoitteiden mukaista. Pesti on partiossa käytetty nimitys tehtäväkokonaisuudesta tai roolista. (Suomen Partiolaiset 2021f.) Luotsin ensisijainen tehtävä on ohjata samoajan kasvua partion kasvatustavoitteiden mukaisesti. Tämän vuoksi luotsin olisi tunnettava partio-ohjelma sekä partiomenetelmä hyvin ja hänellä tulisi olla kokemusta nuorten kanssa toimimisesta menestyäkseen pestissään. (Suomen Partiolaiset 2021a, 8–9.) Samoajaikäkauden lisäksi luotsin pesti on käytössä myös tarpojien eli 13–15 -vuotiaiden sekä vaeltajien eli 18–22 -vuotiaiden ikäkausissa. Tällöin puhutaan samoaja- ja vaeltajaluotsista. Luotsin rooli ja tehtävät hieman vaihtelevat eri ikäkausien välillä. Tässä opinnäyteyössä luotsista puhuttaessa tarkoitetaan nimenomaan samoajaluotsia.

Samoajaluotsi tulisi pestata luotsin pestiin ja pestiä tulisi seurata Pestiavain -työkalun avulla partion pestijärjestelmän mukaisesti. Pestauksen tarkoituksena on, että pestissä aloittava tuntee itsensä pestatuksi ja tietää, että hän saa tarvittaessa tukea pestiinsä. Tarkoituksena on myös, että pestauksen myötä pestattu on tietoinen mitä häneltä odotetaan ja mitä hän itse toivoo pestiltä, mitä osaamista hänellä jo on pestiin liittyen ja missä hän on voi pestissä toimiessaan kehittyä. (Suomen Partiolaiset 2021f.) Samoajaluotsille on myös tarjolla koulutusta pestiinsä järjestön toimesta. Samoajaluotsien koulutus on nimeltään Luotsikoulutus, jota järjestävät partiopiirit. Luotsikoulutuksesta lisää luvussa Luotsikoulutus.

Luotsin tulisi kyetä vastamaan niin nuorten, eli samoajien odotuksiin, kuin myös Suomen Partiolaisten asettamiin odotuksiin siitä, mitä keskusjärjestö luotsilta partio toiminnassa odottaa. Pelkkä ohjaamisen taito ei riitä, vaan on tunnettava partion kasvatustavoitteet ja kyettävä

arvioimaan niiden toteutumista toiminnassa. Vaikka luotsi ei varsinaisesti johda samoajatoimintaa, on luotsin kyettävä tarvittaessa asettumaan myös johtajan rooliin. Luotsilla on oltava myös taito kohdata ja ohjata nuoria yksilöinä.

2.5 Etätoiminta partiossa

Partion strategiassa 2021–2026 yksi tavoitteista on, että partio kasvaa toteutuen koko maassa monipuolisesti ja luoden uusia tapoja harrastaa (Suomen Partiolaiset 2021g). Etäpartion voidaan nähdä olevan yksi mahdollisuus toteuttaa partiota uudella tavalla. Etäpartio määritellään tällä hetkellä Suomen Partiolaisissa toiminnaksi jota toteutetaan niin, etteivät toimintaan osallistuvat ole samassa paikassa samaan aikaan (Tiihonen 2020). Etäpartion yhteydessä puhutaan myös niin kutsutusta riippumattojohtamisesta, jonka ajatuksena on, että johtaa voi mistä vain, esimerkiksi riippumatosta käsin. Riippumattojohtamista on totuttu käyttämään aikuisten partiolaisten kesken esimerkiksi hallinnollisissa tehtävissä ja projekteissa kuten leiriprojekteissa, silloin kun suunnitteluun ja ideointiin osallistuvat asuvat eri puolilla Suomea. (Suomen Partiolaiset 2021h.)

Partion varsinaisen kohderyhmän, eli lasten ja nuorten ryhmätoiminta on kuitenkin perinteisesti toteutettu kasvokkain viikkotapaamisissa sekä retkillä ja muissa tapahtumissa. COVID-19 pandemian aikana vuonna 2020 ja vuoden 2021 keväällä, partiota toteutettiin kuitenkin pitkälti etätoimintana myös lasten ja nuorten osalta. Toimintaa toteutettiin muun muassa etäyhteyksin ryhmien kesken, erilaisia itsenäisiä tehtäviä ja rastiratoja tehden. (Suomen Partiolaiset 2020a, 9.) Tämä johti samoajaikäkauden toiminnassa toistaiseksi tuntemattomasta syystä, ohjelman toteuttamisen merkittävään laskuun Suomen Partiolaisten ylläpitämän Kuksa -partiorekisteriin merkattujen suoritettujen aktiviteettien perusteella (Suomen Partiolaiset 2021b).

Suomen Partiolaiset tarjoavat partiolippukunnille mahdollisuuden käyttää Suomen Partiolaisten yhteistä Microsoftin Office365 -ympäristöä (Suomen Partiolaiset 2021i). Ympäristö helpottaa muun muassa etäkokousten järjestämistä. COVID-19 pandemian aikana Suomen Partiolaiset panosti etätoimintaa tukeviin alustoihin kuten Youtube -kanavaansa, Minecraft -ympäristöön, nuorten suosimaan Discord -viestintäpalveluun sekä täysin uutena alustana Seppo.io -pelialustaan (Suomen Partiolaiset 2020; Suomen Partiolaiset 2021j).

2.6 Luotsikoulutus

Luotsikoulutus on osa partion koulutusjärjestelmää ja sen järjestämisestä vastaavat partiopiirit. Luotsikoulutus on tarkoitettu tarpojen, samoajien ja vaeltajien luotsina toimiville aikuisille. Suoritettuaan Luotsikoulutuksen luotsin tulisi tuntea oma pestinsä, luotsaamansa ikäkauden partio-ohjelma ja oma roolinsa partio-ohjelman toteuttamisessa sekä olla tutustunut nuorten kehitykseen ja kasvuun (Suomen Partiolaiset 2021k). Koulutus on suunniteltu tukemaan eristyisesti pestissä aloittelevia luotseja, mutta se tarjoaa tukea myös pidempään pestissä toimineille. Koulutuksen tarkoituksena on antaa valmiuksia ohjata nuoria ja ryhmän vertaisjohtajaa sekä valmiuksia tukea nuoria johtajia suunnittelemaan ja johtamaan partiomaista toimintaa. Luotsi saa valmiuksia ymmärtää nuorten kehitysvaiheita ja saa käytännön vaihtoehtoja erilaisten nuorten kanssa toimimiseen. (Suomen Partiolaiset 2021a, 9).

Luotsikoulutus koostuu neljästä moduulista: IK3: Minä luotsina, K1: Kehitys ja kasvu, K4: Ikäkausiohjelman perusteet ja O1: Ohjaamisen perusteet. Moduulien opetuksen kesto on yhteensä 9 tuntia, joista K4: Ikäkausiohjelman perusteet on kestoltaan 3 tuntia ja muut 2 tuntia. Olen kuvannut moduulien sisällöt taulukkoon työn liitteisiin (liite 1). Koulutusmenetelminä koulutuksessa käytetään muun muassa itsenäisesti tehtäviä ennakkotehtäviä, pari- ja ryhmätehtäviä, pohdintatehtäviä, aktivoivia luentoja sekä opetuskeskusteluita. (Suomen Partiolaiset 2021k.)

Tarkkaa tilastoa luotsien määrästä tai luotsikoulutuksen käyneistä ei ole saatavilla. Arvioinnin tukena käytettävän Suomen Partiolaisten aineiston mukaan luotsikoulutuksen on käynyt vuosina 2017–2019 128 henkilöä (Suomen Partiolaiset 2021b), joista osa on tarpoja- tai vaeltajaluotseja. Jäsenrekisteriin merkittyjen samoajaluotsin pestiä hoitavia henkilöitä on merkitty 375 kappaletta (Suomen Partiolaiset 2021b), joskin on oletettavaa, etteivät kaikki kyseisessä tehtävässä toimivat ole merkattuina jäsenrekisteriin. Voidaan siis olettaa, että Luotsikoulutuksen omaavia henkilöitä on selvästi alle puolet kaikista pestissä toimivista.

3 TIETOPERUSTA

3.1 Mitä ohjaaminen on?

Ohjaus on käsitteenä laaja sekä monimerkityksellinen ja se voidaan ymmärtää monella eri tavalla. Ohjaamiseen liittyvät keskeisesti käsitteet ohjaaja ja ohjaajuus. Sanna Vehviläinen (2014,6) kuvailee ohjauksen olevan vuorovaikutusta, jossa ihmiset kohdataan erilaisine taitoineen, tietoineen, tunteineen ja reaktioineen minkä vuoksi se on vaativaa, joskus jopa raskasta. Vehviläinen kuvailee ohjauksen prosessina, jonka parissa toimivat ohjaaja tai ohjaajat sekä ohjattava, ohjattavien ryhmä tai jokin yhteisö. Yleensä prosessia muovaa yksi tai useampi taustainstituutio tai organisaatio. Onnismaa (2007,7) taas määrittelee ohjauksen työmenetelmänä jossa annetaan aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Ohjauksen määrittelyyn vaikuttaa merkittävästi se missä viitekehyksessä sitä tarkatellaan. Riipumatta viitekehyksestä, voidaan ohjaamisen sanoa tapahtuvan tavoitteellisessa vuorovaikutuksessa ihmisten kesken. Ohjausta kannattaakin tarkastella yhteistyönä ja sosiaalisena käytäntönä (Vehviläinen 2014,10). Tasavertainen, luottamuksellinen ja avoin ohjaussuhde ovat ohjauksen keskiössä. Ohjaukseen käytetään ideaalitulanteessa se aika, jonka ohjattava ja tilanne vaatii. Ohjaukselle voidaan määritellä erilaisia tavoitteita ja tehtäviä, jotka nekin vaihtelevat kontekstista riippuen (Kauppinen 2014, 23). Ohjaajan ja ohjattavan on syytä yhdessä asettaa ohjaukselle tavoitteita ohjattavan tarpeiden mukaan. Ohjauksen arviointi on mahdollista sille asetettujen tehtävien ja tavoitteiden kautta.

Partiojohtajan käsikirjassa (Niilo-Rämä ym. 2008, 258) ohjaamisen määritellään olevan kuuntelemista ja kysymysten esittämistä, oman ajan antamista, kannustamista, innostamista ja tukemista. Se on käsikirjan mukaan myös henkilökohtaista ja perustuu tasaveroiseen palvelusuhteeseen, jossa ohjaaja ei tulkitse eikä kritisoi. Ståhlbergin (2019,21) mielestä ohjaaminen ei missään nimessä ole johtamista. Myös Partiojohtajan käsikirjassa (Niilo-Rämä ym. 2008, 257) pyritään havainnollistamaan ohjaamisen ja johtamisen eroa vastuun kautta. Johtajalla on vastuu tekemisestä ja sen lopputuloksesta, kun taas ohjaustilanteessa vastuu on viime kädessä ohjattavalla. Ohjattava myös tekee itse, ohjaaja vain ohjaa. Toisaalta teoksessa todetaan, ettei ohjaamisen ja johtamisen ero ole aivan yksiselitteinen.

Johtaminen ja ohjaaminen ovatkin monilta osin päällekkäisiä käsitteitä ja sisältävät useita keskenään samankaltaisia elementtejä ja tavoitteita. Keskeinen ero niiden välillä voidaan nähdä vastuun ja vallan ulottuvuuksissa, jotka ohjaamis- ja johtajuussuhteissa poikkevat toisistaan niiden ollessa ensin mainitussa selkeästi vähäisempiä, mutta ei kuitenkaan usein olemattomia. Ohjaaminen saatetaankin nähdä joskus myös johtamisen yhtenä muotona. Vehviläinen (2014,170) toteaa, että ohjauksen periaatteita voi käyttää, vaikka niitä ei kutsuttuisi ohjaukseksi toimiessaan esimerkiksi johtajana tai valmentajana. Samoja ohjauksenkeinoja voi siis käyttää vaikka jäsentääkin niitä erilaisten teorioiden ja käsitteiden kautta.

Johtajuus ja johtaminen ovat partiossa keskeisiä elementtejä, joiden avulla partiokasvatusta toteutetaan. Johtajuus nähdään yhteistoimintana, joka pyrkii partion päämäärän saavuttamiseen, toisten ihmisten sitouttamiseen ja voimaannuttamiseen, sekä muutoksen saavuttamiseen kohti yhteistä tavoitetta (Suomen Partiolaiset 2020b). Arkikielessä partiotoimintaa ohjaavista henkilöistä puhutaan yleisesti johtajina eikä ohjaajina. Henkilö on toiminnan mahdollistaja ja kasvattaja riippumatta siitä, käytetäänkö hänestä termiä ohjaaja vai johtaja. Kun puhutaan kohderyhmän toiminnasta ja ohjaamisesta partion viitekehyksessä, on toiminta aina kasvatuksellista. Tällöin toiminnan mahdollistaja voidaan mielestäni perustellusti kutsua myös kasvattajaksi. Tässä opinnäytetyössä ohjauksella tarkoitetaan konkreettista toimintaa, jolla ohjataan ryhmää sen toiminnassa. Ohjaamisen konteksti on ryhmätoiminnassa partiossa sekä siihen osallistuvissa nuorissa ja sen tavoitteet ovat määritelty samoajaluotsin tehtävissä ja Suomen Partiolaisten samoajaikäkaudelle määrittelemissä kasvatustavoitteissa. Ohjaus pitää sisällään niin kasvattamista, johtamista kuin valmentamista, sillä ohjaajan eli luotsin tehtävä on verrattain monipuolinen sekä laaja, jolloin ohjauksen kohde, eli samoajaryhmä voi tarvita näitä kaikkia edellä mainittuja eri vaiheissa ja tilanteissa.

3.2 Ohjaajan rooli ja taidot

Tässä opinnäytetyössä ohjaajalla tarkoitetaan henkilöä joka ohjaa ryhmää ja sen jäseniä. Ohjaaja ja ryhmä on määritelty tarkemmin luvussa Ryhmä ja ryhmänohjaus. Ohjaajuudella tarkoitetaan hänen kokemustaan omasta ohjaajan identiteetistään, jonka muodostumiseen vaikuttavat niin ohjaajan oma persoonallisuus, ammattillisuus kun ohjaajan roolikin. Ohjaajuus kehittyy ja rakentuu jatkuvasti erilaisten kokemusten pohjalta. (Ollikainen 2013, 8.) Ohjaajuuden kehittyessä ohjaaja muodostaa itselleen oman persoonallisen tapansa ohjata.

Nuorten Akatemia (2021, 4–5) määrittelee Ohjaajan taskuoppaassaan neljä erilaista ohjausroolia ohjaajalle, jotka ovat auktoriteetti, motivoija/opas, avustaja ja konsultti/delegoija. Auktoriteetti antaa ohjattaville tarkkoja ohjeita ja valvoo suoristusta. Hän ohjaa ja opastaa sekä rohkaisee kaikkia osallistumaan. Auktoriteetti on läsnä ja toimii, kun ohjattava ei tunne tehtävänsä, ei ole sitoutunut siihen tai ei osaa eikä luota itseensä. Kun ohjattava ei osaa tehtävänsä, mutta on innostunut ja luottaa itseensä, tarvitsee hän motivoijaa/opasta. Motivoija tukee ohjattavaa selviytymään selittämällä, tarkentamalla sekä rohkaisemalla. Hän antaa tarkkoja ohjeita, perustelee, selittää ja tarkentaa. Jos taas ohjattava osaa, mutta on epävarma ja haluton ohjaajan on toimittava avustajana. Avustaja ohjaa kirkastamalla motiiveja ja tavoitteita. Hän rohkaisee, tekee yhteistyötä ja pyytää ilmaisemaan ajatuksia. Konsultti/delegoija kysyy ohjattavalta perusteluita, esittää vaikeita kysymyksiä ja tarkistaa, vastaako työ todellisuutta. Tämä rooli toimii kun ohjattava osaa tehtävänsä ja vastuu päätöksenteosta ja toteutuksesta on siirtynyt hänelle. Ohjaajan rooli vaihtelee siis ohjattavan tai ohjattavien sekä ohjaustilanteiden mukaan.

Ohjauksen yhteydessä puhutaan myös erilaisista ohjaustyyleistä. Ohjaustyyli kuvaa ohjaajan käyttäytymistä ja toimintaa ohjaustilanteissa ja eri ohjaustilanteissa toimivat eri tyylit (Frisk 2010, 21). Taitava ohjaaja osaa muuttaa ohjaustyyliään joustavasti eri tilanteissa ja erilaisille ohjattaville sopivaksi. Hän myös tunnistaa itselleen ominaiset tavat ohjata. Seuraavaksi esittelen seuraavat ohjaustyyliä, joita ovat hyväksyvä ohjaustyyli, jäsentävä ja selkiyttävä ohjaustyyli, puheeksi ottava ja näkyväksi tekevä ohjaustyyli sekä neuvoja ja ohjeita antava ohjaustyyli.

Hyväksyvässä ohjaustyyliässä tavoitteena on auttaa ja rohkaista ohjattavaa tunnistamaan, jäsentämään ja käsittelemään tunnetilojaan sekä tulemaan toimintakykyiseksi. Sitä käytetäänkin usein tilanteissa, joissa ohjattava ei luota itseensä eikä tunnista omia jumiuttavia tunteitaan. Myös ohjaajan ja ohjattavan ensitapaaminen on tilanne jossa hyväksyvää ohjaustyyliä käytetään. Hyväksyvän ohjaustyylin ohjauksellisia keinoja ovat muun muassa ohjattavan rohkaiseminen, pohtimisajan antamista ohjattavalle ja ohjattavan tilannekuvauksen hyväksyminen ilmein ja elein. Jäsentävä ja selkiyttävä ohjastyyli taas sopii tilanteisiin joissa ohjattavan on vaikea ryhtyä työhön, hänellä on ongelma tai hän ei saa tehtyä ratkaisua tai valintaa. Ohjattava voi olla myös hämmennyksissä eikä näin ollen hahmota tilannettaan. Tavoitteena on näiden ongelmien poistaminen esittämällä avoimia ja mahdollisimman laaja-

alaisia kysymyksiä ohjattavalle. Jos ohjattavan toiminta on ristiriitaista tai hänellä on epärealistinen kuva tilanteestaan kannattaa ohjaajan käyttää puheeksi ottavaa ja näkyväksi tekevää ohjaustyyliä. Siinä tavoitteena on auttaa ohjattavaa havaitsemaan ja tiedostamaan oma tilanteensa pohtimalla nykyisen käyttäytymismallin jatkamisen seurauksia ja vaikutuksia sekä tarkastamalla epäyhtenäisyyksiä tekojen ja puheiden välillä. Toisinaan ohjattavalla voi olla kiireellinen, nopeaa ratkaisua vaativa ongelma tai häneltä puuttuu vallitsevassa tilanteessa tarvitsemaansa tietoa ja taitoa. Tällöin tarvitaan tehokasta ja ohjaajan asiantuntijuuteen perustuvaa neuvoja ja ohjeita antavaa ohjaustyyliä. Tämän ohjaustyylin vaarana on kuitenkin ettei ohjattava opi valmiiden neuvojan ja väliintulon takia toimimamaan itsenäisesti. (Frisk 2010, 21–27.) Vaikka yllä esitetyt ohjaustyyliä ilmenevät erityisesti yksilön ohjauksessa, rohkenen esittää, että ne soveltuvat käytettäväksi myös ryhmäohjaustilanteissa.

Ohjaaminen voidaan nähdä taitona, jota voidaan kehittää ja harjoittaa kuten muitakin taitoja toteuttamalla ohjaamista. Ohjaajan on osattava ottaa huomioon ohjaustilanteita suunniteltaessa ja toteuttaessa ohjattavan joukon, eli kohderyhmän tarpeet ja ominaisuudet kuten kohderyhmän koko, kohderyhmän jäsenten ikä ja ryhmän kulloinkin menossa oleva kehitysvaihe (Ollikainen 2013, 10). Vehviläisen (2014, 16) mukaan ohjaajan tulisi valita ohjauksen toimintamallit, keinot ja interventionsa siten, että niillä vahvistetaan aina ohjattavan toimijuutta. Tässä yhteydessä ymmärrän toimijuuden ohjattavien kykynä, haluna ja mahdollisuutena toimia ja tehdä toimintaansa koskevia päätöksiä. Hyvä ohjaus edistää ohjattavan motivaatiota, oppimista ja viihtymistä (Vainiomäki, Helin-Salmivaara, Holmberg-Marttila, Meriranta & Timonen 2013, 33).

Kaukkila & Lehtonen (2007, 59–62) listaavat ohjaajan tärkeimmiksi ominaisuuksiksi avoimuuden ja aitouden, empaattisen eläytymisen, ryhmän jäsenten kunnioittamisen ja luottamuksen ryhmää kohtaan, taidon käsitellä vaikeita asioita ja kykyä havainnoida sekä huumorintajun ja välittömyyden. Ståhlbergin (2019, 28–51) mukaan hyvän ohjaajan ominaisuuksia ovat muun muassa itsetietoisuus, suvaitsevaisuus, positiivisuus ja humaanius. Hyvä ohjaaja on myös kiinnostunut, organisoiva, ennakkoluuloton, kärsivällinen ja ennen kaikkea innostava.

Ohjaajan tehtävä voidaan mieltää yllä esitettyjen ohjausroolien ja -tyylien sekä osaamisvaatimusten ja ominaisuuksien valossa valtavan haastavaksi kokonaisuudeksi. Ohjaamisesta puhuttaessa onkin mielestäni tärkeää ymmärtää, ettei jokaisen ohjaajan tarvitse

tietää ja osata kaikkea. Kuten aiemmin todettu, ohjaajan taito ohjata kehittyy jatkuvasti ja se tapahtuu ennen kaikkea ohjatessa.

3.3 Ryhmä ja ryhmänohjaus

Tässä opinnäytetyössä ryhmästä puhuttaessa tarkoitetaan pienehköä joukkoa ihmisiä, jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään, ovat tietoisia omasta jäsenyydestään ryhmässä sekä tietävät keitä muita kyseiseen ryhmään kuuluu. Ryhmänohjaajalla tässä työssä tarkoitetaan henkilöä joka ohjaa ryhmää ja sen jäseniä. Luvussa puhutaan synonyymeinä ryhmänohjaajasta ja ohjaajasta.

Ryhmän toimivuuden edellytyksistä on tehty paljon tutkimusta ja tulokset ovat keskenään jopa ristiriitaisia, mutta Hirvosen (2019) mukaan voidaan havaita tiettyjä päälinjoja, jotka ovat selkeä työn- ja roolijako sekä selkeä tavoite, kollektiivinen identiteetti eli ryhmäidentiteetti, jolla tarkoitetaan käsitystä siitä keitä olemme suhteessa muihin ryhmiin. Kolmantena osa-alueena on ryhmän sisäinen luottamus.

Ryhmä ja sitä myötä ryhmänohjaus on keskeinen osa partiotoimintaa sillä partion kohderyhmä toimii ikäkausikohtaisissa pienryhmissä. Tämä ryhmässä toimiminen eli vartiojärjestelmä on yksi osa-alue partiomenetelmästä eli partion kasvatustoimien kokonaisuudesta. (Suomen Partiolaiset 2021.) Partiomenetelmää käsittelemään lisää luvussa Partiomenetelmä.

Ryhmän ryhmäyttäminen on tärkeää ryhmän toiminnan kannalta ja ryhmänohjaajalla on tärkeä rooli ryhmäyttämisessä. Ryhmäyttämisellä tarkoitetaan prosessia, jossa tietoisesti ryhmän jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta, luottamusta, viihtymistä ja tuntemista kehitetään ja tuetaan. Ryhmäytymisprosessin tarkoituksena on, että ryhmän jäsen tuntee olonsa ryhmässä mukavaksi ja turvalliseksi, hän tuntee voivansa vapaasti viihtyä ja ilmaista mielipiteitään, yrittää ja välillä erehtyäkin. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021.) Ryhmähengen luominen ja ylläpitäminen on yksi ohjaajan tärkeistä tehtävistä. Ryhmäyttämisessä ohjaajan vastuulle kuuluu ryhmähengen luominen ja ylläpitäminen sekä auttaa ohjattavia jäsentämään omia tehtäviään ja auttaa heitä luomaan selkeitä tavoitteita. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021.)

Ståhlbergin (2019, 12) mukaan ryhmänohjauksessa keskeistä on ryhmän jäsenten omien ajatusten esille tuominen, kokemusten jakaminen ja vertaistuki. Taitavassa ryhmänohjauksessa

korostuvat ohjaus- ja vuorovaikutustaidot. Ohjaajan taito kohdata toisia keskenään erilaisia ihmisiä korostuu. Ryhmäohjauksessa tulisi näin ollen ottaa huomioon ryhmän jäsenet myös yksilöinä. Yksilön ohjauksessa korostuu ohjauksen henkilökohtaisuus ja tasavertainen palvelusuhde. Ohjaajan on kuunneltava ohjattavaa ja myös esitettävä tälle oikeanlaisia kysymyksiä. Oikeassa paikassa, oikeaan aikaan esitetty kysymys on taitavan ohjaajan tärkeä työkalu (Niilo-Rämä ym. 2013, 259). Yksilön ohjaukseen liittyvät kahdenkeskiset ohjauskeskustelut ja palautteen antaminen.

Ohjaajan aktiivinen rooli on ratkaisevassa asemassa ryhmätoiminnan eteenpäin viemisessä ja erilaisten ryhmäprosessien kannattelemisessa. Ryhmäprosesseilla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä ryhmän elinkaaren vaiheita mutta myös ryhmälle tyypillisten ilmiöiden vaiheita.

Ryhmä käy elinkaarensa aikana läpi erilaisia kehitysvaiheita. Se, mitä vaiheet tarkalleen pitävät sisällään, paljonko niitä on ja minkä pituisia ne ovat tai millaisessa järjestyksessä ne toteutuvat, vaihtelee eri mallien välillä. Yhteistä malleille on, että ryhmä kehittyy alkuhämmennyksen ja erilaisten konfliktien kautta yhtenäisyyteen ja parhaimmillaan tehokkaaseen yhteisymmärrykseen. Kenties tunnetuin malli on psykologi Bruce Tuckmanin (1965) viisiportainen malli, jossa ryhmän kehitysvaiheet ovat muodostusvaihe (forming), kuohuntavaihe (storming), vakiintumisvaihe (norming), kypsän toiminnan vaihe (performing) ja lopetusvaihe (adjourning) (Öystilä 2002, 91). Pitkäkestoisten pienryhmien ryhmäprosessia voidaan tarkastella melko luotettavasti Tuckmanin mallilla. On kuitenkin tärkeää ymmärtää, etteivät vaiheet ole mustavalkoisia ja ne näyttäytyvät usein päällekkäisinä sillä jokainen ryhmä kehittyy yksilöllisesti. Ryhmäohjaajan rooli vaihtelee ryhmän eri kehitysvaiheissa.

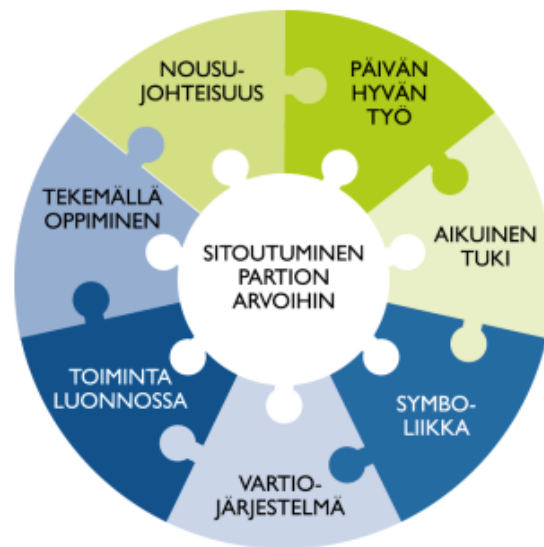
Ryhmäilmiöillä tarkoitetaan ryhmän tapoja ja reagoitua erilaisiin tilanteisiin (Kielijelppi 2021). Ryhmäilmiöiden liittyessä usein sisäiseen vuorovaikutukseen ja ryhmän kiinteyteen voidaan niiden sanoa vaikuttavan ryhmän ilmapiiriin ja sen jäsenten tunteisiin. Ryhmäilmiöt ovat lähtöisin yksilöstä, joka saa muut ryhmänjäsenet toimimaan samoin. Seuraavaksi avaan muutamia yleisiä ryhmässä esiintyviä ilmiöitä koheesio, ryhmäajattelu, klikkiytyminen ja kriisi.

Koheesiolla tarkoitetaan ryhmän kiinteyttä ja kykyä pysyä yhdessä. Ryhmän ollessa yhteistyöhaluinen ja -kykyinen siinä vallitsee vahva koheesio. Vahvalla koheesiolla on yleensä positiivisempi vaikutus ryhmän tulosten laatuun kuin heikolla koheesiolla, mutta silläkään ei

välttämättä saavuteta haluttuja päämääriä. (Kielijelppi 2021). Kun ryhmä on voimakkaan yksimielinen säilyttääkseen ryhmän ilmapiirin hyvänä puhutaan ryhmäajattelu-ilmioistä. Ilmiössä ryhmänjäsenet eivät uskalla olla kriittisiä tai esittää poikkeavia mielipiteitä vaan asettavat ryhmän keskinäinen solidaarisuuden kaiken edelle. Kun kriittisyys ja erilaiset mielipiteet puuttuvat voidaan ryhmänä päätyä huonoihin ratkaisuihin. Ryhmän sulkeutuneisuus, tulostavoitteisiin liittyvä stressi ovat ryhmäajatteluun johtavia syitä (mt. 2021). Klikkiytysessä ryhmän halu tehdä yhteistyötä laskee ja syntyy erilaisia kilpailuasetelmia ja reviierejä. Keskustelemalla avoimesti ryhmän ongelmista ja etsimällä ongelmien syitä ryhmä pystyy ehkäisemään ja hoitamaan klikkiytymisen ilmiötä (Vainiomäki, Helin-Salmivaara, Holmberg-Marttila, Meriranta & Timonen 2013,43). Kriisissä ryhmän tasapaino horjuu, usein jonkin ulkopuolisen tekijän laukaisemana. Ympäristön vaikutus voimistuu ja ohjaaja vastaan saatetaan kapinoida. Ohjaaja kokee kriisivaiheen helposti omaksi syykseen. Kriisin ratkaisu ratkaisee ryhmän kohtalon mutta on syytä muistaa, että kriisien kautta ryhmällä on mahdollisuus kehittyä entistä tehokkaampaan yhteistyöhön. (Vainiomäki ym. 2013,43.)

3.4 Partiomenetelmä

Partiomenetelmä (kuvio 2) kuvaa niitä toimintatapoja, joilla kasvatustoimintaa toteutetaan partiossa. Partiomenetelmä on partiolle valittu kasvatukseen keinojen kokonaisuus, jonka keinoja tulee käyttää lasten ja nuorten toiminnassa (Suomen Partiolaiset 2021). Koska kyseessä on järjestön virallinen toimintatapa ja yleinen periaate, eikä lähdeaineistossa toisin mainita, voidaan olettaa partiomenetelmän koskevan yhtä lailla myös samojaluotsien ohjaustoimintaa.

Kuvio 2. Partiomenetelmä. (Suomen Partiolaiset)

Partiomenetelmä on partiojohtajan työväline, jolla hän suunnittelee ja arvioi toimintaa. Ymmärrän partiomenetelmän tässä valossa myös ohjausmenetelmänä. Ollikainen (2013,9) määrittelee ohjausmenetelmän ohjaajan työkaluksi, jonka avulla ohjaukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Ohjausmenetelmä yksinkertaisimmillaan tarkoittaa yksittäistä leikkiä tai peliä mutta se voi olla myös laajempi kokonaisuus kuten partiomenetelmä, joka pitää sisällään useita yksittäisiä menetelmiä. Jotta ohjausmenetelmiä kykenee käyttämään, tarvitaan menetelmäosaamista. Menetelmäosaaminen on jatkuvasti kehittyvä taito, joka karttuu muun muassa uusien kokemusten kautta, vuorovaikutuksessa muiden ohjaajien kanssa ja omia kehittämistarpeita tunnistamalla. Laajempien ohjausmenetelmien omaksuminen vaatii usein myös kouluttautumista. (Ollikainen 2013, 9.) Oman kokemukseni mukaan partiomenetelmän hyödyntämistä ja toteutumisen tunnistamista koulutetaan partiossa lähes kaikissa johtamis- ja ohjaamiskoulutuksissa. Samoajaluotsi voi tarkastella partiomenetelmän toteutumista ohjaamisessaan ja samoajaryhmän toiminnassa partiomenetelmätyökalun avulla (Suomen Partiolaiset 2021).

Partiomenetelmä koostuu kahdeksasta yhtä tärkeästä osasta eli osa-alueesta jotka ovat sitoutuminen partion arvoihin, symboliikka, nousujohteisuus, vartiojärjestelmä, tekemällä oppiminen, aikuinen tuki, päivän hyvä työ ja toiminta luonnossa. Partiomenetelmä ei toimi, jos jokin sen osa-alueista ei toteudu. (Suomen Partiolaiset 2021.) Näin ollen ohjaajan, tämän

opinnäytetyön viitekehyksessä samoajaluotsin, on varmistettava, että hänen ja ohjattavan samoajaryhmän toiminnassa toteutuvat kaikki partiomentelmän osa-alueet toiminnan kokonaisuudessa. Jos partiomenetelmä toteutuu, voidaan luotsaamista pitää tässä mielessä onnistuneena. On kuitenkin muistettava, että luotsaamisen onnistumista on tärkeää tarkastella myös muilla ohjaamisen arvioinnin mittareilla. Luotsi voi mielestäni tarkastella ohjaamistaan partion johtamismallien avulla (Suomen Partiolaiset 2020b). Tämän lisäksi luotsin olisi hyvä arvioida toimintaansa muun muassa samoajaluotsille määriteltyjen tehtävien kautta ja samoajilta saamansa palautteen perusteella.

3.5 Harrastusmotivaatio

Tässä luvussa tarkastelen harrastusmotivaatiota sekä harrastustoimintaan osallistuvien että toiminnan mahdollistajien näkökulmasta. Partion viitekehyksessä toiminnan mahdollistajat eli aikuiset partiolaiset ovat vapaaehtoisia, jotka itse myös harrastavat partiota. Samoajat voivat olla samaan aikaan sekä harrastustoiminnan osallistujia että sen mahdollistajia, sillä moni samoaja toimii myös ryhmänjohtajana tarpojaikäisille partiolaisille. Selkeyden vuoksi käytän toimintaan osallistuvista puhuttaessa termiä harrastusmotivaatio ja toiminnan mahdollistajista puhuttaessa vapaaehtoisten motivaatiosta. Tässä luvussa käsitellään ennen kaikkea harrastusmotivaatiota mutta sivutaan myös vapaaehtoisen motivaatiota samoajien mahdollisesta kaksoisroolista johtuen.

Motivaatiota on tutkittu paljon ja erilaisia motivaatioteorioita on löydettävissä lukuisia. Tässä tutkimuksessa motiiveilla tarkoitan niitä ulkoisia ja sisäisiä tekijöitä, jotka saavat ihmisen toimimaan. Deci ja Ryan (2002, 227) hahmottavat motivaatiota hyvinvoinnin ja psykologisten perustarpeiden kautta itseohjautuvuusteoriansa (Self-Determination Theory) kautta. Teorian mukaan, ihmisen toimintaa ohjaa kolme perustarvetta jotka ovat omaehtoisuus, kyvykkyys ja yhteisöllisyys. Näiden perustarpeiden toteutuessa, vahvistuu yksilön sisäinen motivaatio ja hyvinvointi. Kuten ohjaajan rooli & taidot -luvussa todettiin, hyvä ohjaus edistää ohjattavan motivaatiota. Tällöin voidaan olettaa, että ohjaajalla on harrastustoiminnassa mahdollisuus vaikuttaa ohjauksen kautta harrastukseen osallistuvan motivaatioon.

Vapaaehtoisten motiivaatiotekijöiden tunnistaminen on tärkeää, vaikuttavat motivaatioon ja toimintaan osallistumiseen (Vihiniemi 2020). Motivaatiotekijät vaihtelevat yksilöstä riippuen ja ne voivat myös muuttua. Salla Kuuluvaisen (2015, 9,46) mukaan vapaaehtoisten

motivaatiotekijöitä ovat auttamisen halu, halu oppia uutta, oman elämäntavan toteuttaminen, sosiaaliset suhteet, vapaaehtoisten yhteisö, samanhenkiset ihmiset ja merkitykselliset tavoitteet sekä kansalaisvelvollisuuden täyttäminen.

Katri Hietanen (2019) on tutkinut opinnäytetyössään Vaikuttava harrastaminen: mikä motivoi partiojohtajia vapaaehtoistyössä, partion kontekstissa vapaaehtoisten motivaatiota. Tutkimuksen mukaan yhteisöllisyyden kokemus sekä kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista toimintaan ovat merkittäviä vapaaehtoisen motivaatiolle (Hietanen 2019, 67–70). Partion teettämisen motivaatiotutkimuksen (2013) mukaan toiminnan mahdollistajia motivoivia tekijöitä ovat muun muassa lapset ja nuoret, kaverit, yhdessä tekeminen sekä se, että pääsee mahdollistamaan muille laadukasta partiotoimintaa. Osa vastaajista koki partion velvollisuutena ja osalle partio oli ennen kaikkea elämäntapa.

Kaverit ja hyvä yhteishenki saavat nuoret viihtymään ohjatuissa harrastuksissa parhaiten (Polvi-Lohikoski 2020, 32). Jonna Karvola on tutkinut samoajien harrastusmotiiveja opinnäytetyössään Partion imussa -samoaja- ja vaeltajaikäisten harrastusmotiivit (2015). Tutkimuksen mukaan kaverit, kokemukset ja leirit ovat näissä ikäkausissa merkittävimpiä harrastusmotiiveja. Ryhmähenki ja samanhenkiset ihmiset ovat myös tärkeitä asioita partiossa ja kaverit olivat tutkimuksen mukaan merkittävin syy jatkaa partioharrastusta myös aikuisena. Vastuu ja velvollisuus ovat myös näitä ikäkausia toimintaan sitouttavia tekijöitä (Karvola 2015, 33).

Aikaisempien tutkimusten pohjalta voidaan sanoa, että nuoren harrastusmotivaatioon liittyy sosiaalisia tavoitteita. Kaverisuhteilla sekä ryhmän ilmapiirillä on suuri merkitys siihen, miten mukavaksi harrastaminen koetaan ja kuinka vahvasti harrastukseen sitoudutaan.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyöni tutkimusote on laadullinen. Laadullinen tutkimusote palvelee kehittämistyöni tarkoitusta parhaiten, sillä kehittämistyöni tarkoituksena on saada aiheesta syvällistä tietoa, laajan yleistettävyyden sijaan. Laadulliselle tutkimukselle ei ole onnistuttu muotoilemaan selkeää yhtä määritelmää, vaan se on kattokäsite, joka käsittää useita eri suuntauksia (Tuomi & Sarajärvi 2018,22). Laadullisen tutkimuksen tunnuspiirteinä voidaan kuitenkin pitää muun muassa aineistonkeruumenetelmää, harkinnanvaraista otantaa, hypoteesittomuutta, narratiivisuutta, aineiston laadullis-induktiivista -analyysiä ja tutkijan asemaa (Eskola & Suoranta 1998, 12–19). Tutkimuksessani laadullisuus näkyy käytettyjen aineistonhankintamenetelmien ja niiden tulkinnan muodossa. Vaikka tietoperustaa täydentävää kyselyaineistoa olisi ollut mahdollisuus hyödyntää myös määrällisen tutkimuksen keinoin, on sen käyttö tässä yhteydessä kuitenkin rajattu vain laadullisen tarkastelun esiyymmärryksen luomiseen, joka on tutkielman rajatun laajuuden huomioiden ollut perusteltu valinta.

4.1 Kyselytutkimus

Opinnäytetyön ensimmäisenä aineistonkeruumenetelmänä käytin kyselytutkimusta, joka oli yhteinen toisen opinäytetyön kanssa, jossa kohderyhmä muodostuu samasta samoajaikäkauden joukosta. Heli Lehtomäen yhteisöpedagogin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä perehdytään samoajatoiminnan mielekkyyteen ja haetaan vastauksia siihen, millainen toiminta on mielekästä. Erottava tekijä näiden kahden tutkimuksen välillä on, että Lehtomäen tutkimuksen keskittyessä erityisesti samoajatoimintaan, keskittyy tämä tutkimus erityisesti luotsin valmiuksiin ja sitä kautta myös sen taustalla vaikuttaviin tekijöihin, joihin voidaan nähdä esimerkiksi ryhmähengen, kaveruuden ja motivaation käsitteet.

Kyselyn avulla pyrin ennen kaikkea muodostamaan ymmärryksen tutkittavasta aiheesta ja hahmottamaan tutkimuksen kannalta olennaisia teemoja asiantuntijahaastatteluita varten. Pidin tätä tärkeänä, sillä muuten riskinä olisi ollut, että tutkimus nojautuu liiaksi omiin ennakkokäsityksiini samoajaluotsauksesta partiolaisena ja entisenä partion työntekijänä, varsinkin kun aikaisempaa tutkimusta samoajaluotsauksesta ei ole.

Kysely toteutettiin syyskuussa 2021 Webropol -ohjelmalla. Kyselylomake (liite 1) lähetettiin 4290 samoajaikäisille partiolaisille, joilta löytyi ilmoitettu sähköpostiosoite partiolaisten Kuksa-jäsenrekisteristä. Koska ilmoitetuista sähköposteista merkittävä osa (571) ei kuitenkaan toiminut ja tämän lisäksi arvelimme, etteivät samoajaikäiset välttämättä käytä sähköpostia aktiivisesti lähetimme myös kaikille samoajaluotseille, joilla oli samoajaluotsin pesti, sähköpostin jossa pyysimme kannustamaan oman ryhmän samoajia vastaamaan kyselyyn. Ottamalla yhteyttä myös luotseihin pyrimme tavoittamaan mahdollisimman monta samoajaikäistä sekä saamaan heidät vastaamaan kyselyyn. Kyselyyn vastasi lopulta 361 samoajaa eli vastausprosentti oli noin 8%.

4.2 Teemahaastattelut

Toisena aineistonkeruumetodina käytin haastattelua. Haastattelu on sopiva tapa selvittää asiantuntijoiden, tässä tapauksessa samoajaluotsien, käsityksiä tutkittavasta aiheesta (Tuomi & Sarajärvi 2018,86). Haastattelumuotona käytin puolistrukturoitua eli teemahaastattelua. Teemahaastattelu on yksi laadullisen tutkimuksen yleisimmin käytetyistä aineistonkeruumenetelmistä. Teemahaastattelu etenee etukäteen valittujen teemojen ja kysymysten avulla ja sen lisäksi tarjoaa mahdollisuuden tarkentaa kysymyksiä (Sarajärvi & Tuomi 2019, 75, 87).

Haastattelujen teemat muodostin kyselytutkimuksen pohjalta. Teemoiksi muodostuivat samoajaohjelman käyttö, toiminnan säännöllisyys, etäpartio, sitoutuminen toimintaan sekä luotsin rooli ja merkitys. Varsinaiset haastattelukysymykset löytyvät haastattelurungosta (Liite 2). Kysymykset pyrin asettelemaan niin, että vastauksilla pystyisin vastaamaan tutkimuskysymyksiini. Haastattelujen tavoitteena oli selvittää luotsien toimintaan liittyviä ja niiden taustalla vaikuttavia kysymyksiä.

Haastateltavia etsin omien kontaktieni kautta partiolaisten keskuudesta syyskuussa 2021. Haastateltaviksi valikoitui neljä useamman vuoden luotsin pestissä toiminutta samoajaluotsia. Koin tärkeänä, että haastateltavilla oli useamman vuoden kokemus luotsina toimimisesta, sillä tällöin heille on ehtinyt kertyä kokemusta ja asiantuntijuutta aiheesta. Haastateltavien suhteellisen pientä määrää pidän perusteltuna, sillä laadullisessa tutkimuksessa haastateltavien määrän sijaan on tärkeää, että haastateltavilla on mahdollisimman paljon tietoa tai omaa

kokemusta aiheesta (Sarajärvi & Tuomi 2018, 98). Myös tämän opinnäytetyön laajuuteen nähden haastateltavien määrä on mielestäni perusteltu.

Haastattelut tein lokakuussa 2021 etäyhteydellä Teams -viestintäalustalla yksilöhaastatteluina ja haastateltaville luvattiin täysi anonymiteetti. Jokaisen haastateltavan kanssa sovittiin molemmille osapuolille sopiva aika haastattelulle. Pyysin etukäteen luvan haastateltavilta haastatteluiden nauhoittamiseen. Tein lyhyitä muistiinpanoja haastatteluiden aikana mikä mahdollisti varovaisen analysoinnin jo haastatteluvaiheessa. Pysin olemaan haastattelutilanteissa läsnä ja osoittamaan kiinnostusta muun muassa nyökyttelemällä mutta samalla olla esittämättä mielipiteitäni tai hämmästelemättä mitään sillä tutkijan tulisi olla haastattelutilanteissa puolueeton eikä osoittaa yleistä uteliaisuutta (Hirsijärvi & Hurme 2008, 96–97).

Haastatteluiden toteuttamisen jälkeen litteroin haastattelutallenteet. Litteroin haastattelut sanatarkasti mutta en kirjannut litteraatteihin puheen painotuksia, ilmeitä tai eleitä enkä puheen taukoja koska en pitänyt niitä opinnäytetyöni kannalta relevantteina.

4.3 Sisällönanalyysi

Keräämäni haastatteluaineistoa analysoin systemaattisesti ja objektiivisesti käyttämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, jossa aineistosta pyritään luomaan teoreettinen kokonaisuus. Valitsin aineistolähtöisen sisällönanalyysin haastattelujen analyysitavaksi, koska mielestäni tutkimuksen taustalla ei ollut mitään varsinaista teoriaa, jota tutkimuksella olisi voitu lähteä tarkastelemaan. Tutkimuksen tietoperusta muodostaa toki tutkimuksen teoreettisen osuuden, mutta ei toimi sen kaltaisena teoriana, jonka avulla esimerkiksi teorialähtöiseen analyysiin olisi ollut aihetta tai kykyä ryhtyä. Sisällönanalyysin koin sopivan erinomaisesti aineiston luonne huomioon ottaen tutkimukseeni.

Aineistolähteistä sisällönanalyysiä voidaan kuvata kolmevaiheiseksi prosessiksi jonka ensimmäinen vaihe on aineiston redusointi eli pelkistäminen. Tässä vaiheessa aineistosta karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 108.) Tutkimusaineistoni redusoinnin toteutin lukemalla haastatteluaineiston läpi useaan kertaan. Tämän jälkeen merkitsin alleviivamalla litteraatteihin eri värein eri ilmiöihin liittyviä ilmaisuja, ajatuksia ja kokemuksia. Kävin koko haastatteluaineiston läpi tällä menetelmällä.

Alleviivauksen jälkeen listasin allekkain alkuperäisilmaukset ja niitä kuvaavat pelkistetyt ilmaukset. Ennen analyysin aloittamista määrittelin analyysiyksiköksi lauseen. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti eli on tärkeää, ettäivät analyysiyksiköt ole etukäteen sovittuja tai mietittyjä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 108.)

Redusoinnin jälkeen siirryin aineiston ryhmittelyyn eli klusterointiin. Klusteroinnissa aineisto ryhmitellään käymällä alkuperäinen aineisto tarkasti läpi ja etsitään samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä; samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistellään erilaisiksi luokiksi, jotka nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 124). Tämä aineiston luokittelu on olennainen osa analyysiä, sillä se luo pohjan, jonka varassa aineistoa voidaan tulkita sekä yksinkertaistaa ja tiivistää myöhemmin (Hirsjärvi & Hurme 2008,147.) Taulukko 1 kuvaa esimerkinomaisesti millaisia alaluokkia muodostin pelkistetyistä ilmauksista.

Taulukko 1.

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
Ohjelma ideoiden lähteenä	Samoajaohjelma
Apuväline tekijöille	
Roolin sanoittaminen	Samoajaikäkausi
Pätevyyden tunnistaminen	

Prosessin viimeinen vaihe on abstrahointi eli käsitteellistäminen, jossa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto, jonka pohjalta muodostetaan teoreettinen käsitteistö. Abstrahointia jatketaan yhdistelemällä luokkia, niin kauan kuin se aineiston sisällön näkökulmasta on mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–125.) Abstrahoinnin myötä muodostin neljä yläluokkaa, jotka olivat partio-ohjelma, yhteisö, luotsi sekä ulkoiset vaikuttimet. Nämä muodostivat lopulta kaksi pääluokkaa, jotka olivat asiat ja ihmiset. Taulukko 2 kuvaa näiden muodostumista.

Taulukko 2.

Yläluokka	Pääluokka
Partio-ohjelma	Asiat
Ulkoiset vaikuttimet	
Luotsi	Ihmiset
Yhteisö	

5 TULOKSET

Tämän kehittämistyön tuotoksena koostin tilaajalle verkkoversion Luotsikoulutuksesta ja päivitin sen sisältöä pieneltä osin. Koulutuksen päivityksessä käytettiin apuna tässä tutkielmassa esiin nousseita tuloksia. Tuloksia pyrin hyödyntämään myös sellaisissa kohdissa, jotka eivät olleet varsinaisesti olleet tämän tutkielman painopisteenä, mutta joiden kohdalla tulosten yleistettävyyden uskoin riittävän myös niihin.

Tässä luvussa avaan keskeisiä tuloksia, joita nousi esiin aineistosta. Tutkimustulokset olen purkanut haastattelujen analyysissä muodostuneiden yläluokkien teemojen mukaisesti, joskin aiheiden sivutessa osittain tosiaan, saattaa myös joitakin päällekkäisyyksiä esiintyä.

5.1 Partio-ohjelman näyttäytyminen samoajatoiminnassa sekä varsinaisen ohjelman ulkopuolinen toiminta

Toimintaympäristö -luvussakin jo käsitellyn partio-ohjelman merkitys harrastustoiminnan runkona ja ohjaavana perustana on keskeinen. Ohjelma on kuitenkin luonteeltaan erityisesti vanhempien ikäkausien osalta melko väljä, mikä jättää sen soveltamiselle varsin avoimet mahdollisuudet. Soveltaminen on jopa suositeltavaa (Suomen Partiolaiset 2021a, 14). Haastattelumateriaalista nousi runsaasti erilaisia mainintoja ohjelmaan liittyen.

Samoajaohjelmaa pidettiin nimenomaisesti toiminnan suunnittelun lähtökohtana ja tukirankana suunnittelun apuvälineeksi. Sen merkitys vaikuttaisi olevan suuri erityisesti silloin, kun toimintaa suunnittelevalla luotsilla ei ole selkeää visiota tai ajatusta siitä, mitä ryhmän kanssa haluaisi tai kykenisi tekemään. Vaikka samoajaohjelmaa pidettiin keskeisenä, ei sen kuitenkaan katsottu kahlitsevan toimintaa, vaan toimintaa voitiin suunnitella myös ohjelman ulkopuolelta. Osa haastateltavista koki, että ohjelman merkitys on suurempi samoajaikäkauden alussa toimintaan suunniteltaessa, mutta myöhemmin korostuu myös sellaiset tapaamiskerrat, joissa samoajat voivat vain “hengata kavereiden kesken”. Tapauksissa joissa toiminnan suunnittelu ja toteutus oli täysin samoajien itsensä vastuulla, arvioitiin samoajaohjelman hyödyntämisen suunnittelussa olevan vähäistä ja toimintaa suunnitellaan sen perusteella “mikä on kivaa”. Haastatteluaineistosta ei käy ilmi varmistaako näissä tapauksissa luotsi toiminnan olevan vähintään pidemmällä aikavälillä ikäkauden kasvatustavoitteiden mukaista tai toteutuuko

toiminnassa partiomenetelmä, kuten Suomen Partiolaisten mukaan luotsin olisi toivottavaa tehdä. Osa haastateltavista toi esille, että tärkeintä on, että samoajat pysyvät mukana toiminnassa, eikä toiminnan sisällöllä ole tällöin merkitystä, kunhan “ei tee ihan mitä sattuu”. Tärkeintä on, että samoajille ylipäätään järjestetään toimintaa ja se on mielekästä.

Yhtenäistä näkemystä sopivasta tasosta ohjelman noudattamisessa ei muodostu, vaan vaihtelu vaikuttaisi olevan suurta. Myös asetetut tavoitteet vaikuttaisivat muodostavan yhden tekijän ohjelman soveltamista tarkasteltaessa, josta esimerkkinä voidaan mainita tavoitteena toiminnan miellyttävyys eli se, että on kivaa. Haasteen ohjelman soveltamisessa vaikuttaisikin muodostavan se, ettei varsinaista ohjelmaa aina pidetä kivana tekemisenä. Ohjelman hyödyntämisen kannalta voisikin olla aiheellista pohtia, miten esimerkiksi luotsi pystyisi innostamaan ohjelman käyttöön.

Aineiston perusteella samoajaohjelmaa voidaan myös tarvittaessa sisällyttää osaksi tarpoja- tai vaeltajaohjelmaa, mikäli lippukunnan ainoa tai muutama samoaja toimii toisen ikäkauden kanssa samassa ryhmässä. Tällöin samoajalla on mahdollisuus toteuttaa ikä kautensa ohjelmaa, joskin hieman soveltaen. Jotta soveltaminen onnistuu voidaan tällaisen järjestelyn olettaa edellyttävän luotsilta useamman ikäkausiohjelman ja kasvatustavoitteiden tuntemusta.

5.2 Yhteisön merkitys samoajatoiminnassa

Kavereiden ja ryhmän merkitystä tarkasteltaessa päädytään tässä tutkimuksessa hyvin samankaltaisiin tuloksiin Jonna Karvolan (2015, 32) opinnäytetyön kanssa, jonka mukaan partiolaisilla on tarve kuulua ryhmään ja viettää aikaa toistensa kanssa. Myös samoajaluotsin oppaassa (Suomen Partiolaiset 2021a, 5) todetaan, että oma vartio on samoajalle kaikkein tärkein toiminnan lähtökohta. Aineistoissa korostui monella tapaa kavereiden sekä ryhmän merkitys samoajatoiminnassa. Kavereita pidettiin tärkeinä muuan maussa siksi, että kavereiden näkeminen motivoi samoajia ja kaverien kanssa uskaltaudutaan osallistumaan lippukunnan mutta myös sen ulkopuoliseen toimintaan.

Ryhmän merkitys koettiin valtavan suurena samoajaikäkaudessa ja harrastusmotivaation kannalta keskeisenä. Ryhmä mahdollistaa myös samoajaohjelman hyödyntämisen parhaalla mahdollisella tavalla. Kaverit nähtiin syyksi osallistua toimintaan mutta myös lopettaa partioharrastus. Mikäli kaveri lopettaa, lopetetaan itsekkin. Haastateltavat painottivat myös

koko yhteisön roolia. Pidettiin tärkeänä, että yhteisön, tässä tapauksessa lippukunnan koko johtajiston on suhtauduttava nuorimpiin johtajiin, eli samoajiin tasavertaisesti sekä kunnioittaen ja kyettävä luomaan turvallinen sekä hyväksyvä ilmapiiri. Kokemus yhteisöön kuulumisesta ja arvostuksesta on kolmas tämän työn tietoperustassa esitellyistä ihmisen psykologisista perustarpeista. Sen täytyminen vahvistaa harrastukseen sitoutumista, osaamisen kehittymistä sekä hyvinvointia. Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat siis aikaisempaa teoriaa ja tutkimusnäyttöä yhteisön merkityksestä.

Sen sijaan, että samoaja toimisi lippukunnassa ilman ryhmää, haastateltavat kokivat, että tilanteissa joissa samoajatoimintaa ei voida järjestää esimerkiksi samoajien vähyyden tai luotsin puuttumisen vuoksi, tulisi samoajatoiminta integroida osaksi tarpoja- tai vaeltajatoimintaa. Tällöin samoajalla tai pienellä määrällä samoajia olisi ryhmä johon kuulua. Myös tapauksissa joissa samoaja identifioituu vanhempien tai nuorempien ikäkausien seuraan, tulisi mahdollistaa toiminta näiden ikäkausien ryhmissä.

5.3 Luotsin rooli mahdollistajana ja kasvattajana

Ohjaajan on osattava ottaa huomioon ohjaustilanteita suunniteltaessa ja toteuttaessa ohjattavan joukon, eli kohderyhmän tarpeet ja ominaisuudet (Ollikainen 2013, 10). Tässä tutkimuksessa haastateltavien rooli luotsina vaihteli ja omaa roolia perusteltiin juuri ryhmän ohjauksen tarpeen, vallitsevan tilanteen ja ryhmän itseohjautuvuuden perusteella. Ryhmästä riippuen luotsin rooli vaihteli taustalla pysyttelevästä ohjaajasta toimintaa hyvinkin voimakkaasti johtavaan ryhmänjohtajaan. Osa luotseista osallistui säännöllisesti samoajien tapaamisiin ja suunnitteli niiden sisällöt, toiset taas korkeintaan tarjosivat ideoita ja olivat tarvittaessa tukena ja turvana. Yksi haastateltavista kiteytti oman näkemyksensä luotsin roolista niin, että vaikka ilman hänen ohjaustaan samoajatoiminta tuskin toteutuisi hän ei halua, että se välittyä samoajille.

Tietoperusta -luvussa on tuotu esille, että Suomen Partiolaiset määrittelevät samoajaluotsin ensijaisiksi tehtäväksi nuoren kasvun tukemisen sekä ohjaamisen partion kasvatustavoitteiden mukaisesti. Näitä asioita ei kuitenkaan yksikään haastateltava nostanut esille luotsin roolista ja tehtävistä keskusteltaessa. Voidaan pohtia ovatko luotsit tietoisia pestiinsä oleellisesti kuuluvista tehtävistä vai onko aikuisille partiolaisille toiminnan tarkastelu kasvatustavoitteiden kautta niin ilmiselvää, ettei sitä koeta tarpeelliseksi erikseen mainita. Yksi mahdollinen

johtopäätös on, että samoajaluotsit eivät pidä kasvatustavoitteita tärkeinä tai mielekkäinä. Toisaalta on myös huomion arvoista, että mikäli samoajaryhmä toteuttaa toiminnassaan samoaja-ohjelmaa, voidaan tällöin olettaa toiminnan olevan kasvatustavoitteiden mukaista vaikkei luotsi erikseen tätä tarkastelisikaan, sillä ohjelma on laadittu pitkälti kasvatustavoitteiden pohjalta (Suomen Partiolaiset 2021a ,3).

Haastatteluaineistossa korostui sen sijaan luotsin rooli erityisesti mahdollistajana. Mahdollistajana haastateltavat tarkoittivat ennen kaikkea sitä, että luotsi aktiivisesti tarjoaa samoajille konkreettisia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja toteuttaa ja osallistua samoajatoimintaan sekä partiotoimintaan ylipäänsä. Samoajilla tulisi olla mahdollisuus pyytää luotsilta itseään kiinnostavaa ja inspiroivaa tekemistä, jonka luotsin tulisi mahdollisuuksien mukaan heille järjestää. Luotsin tulisi esitellä ja tarjota samoajille sellaista toimintaa, kuten partiopiirin tai keskusjärjestön järjestämää toimintaa, josta samoajat todennäköisesti eivät ole itse tietoisia sekä kannustaa osallistumaan niihin. Myös tausta-aineistona ollut kyselytutkimus, jossa merkittävä osa samoajista koki mielekkään tekemisen puutteen vähentävän kiinnostusta partiota kohtaan, voidaan katsoa vahvistavan tätä havaintoa.

Haastateltavat pitivät tärkeänä, että samoajilla on olemassa partiotoiminnassa aikuinen, jonka he tuntevat ja johon voi luottaa kuten todetaan myös samoajaluotsin oppaassa (Suomen Partiolaiset 2021a, 8–9). Haastatteluista nousi myös esille, etteivät samoajat välttämättä osallistu luotsin ideoimiin tai ehdottamiin aktiviteetteihin mikäli tämä ei henkilönä ole samoajille tuttu. Osa haastateltavista toi esille, ettei tämän tutun henkilön tarvitse aina olla juuri pestattu samoajaluotsi vaan se voi olla myös joku muu lippukunnan aikuinen. Keskeinen havainto on kuitenkin se, että samoajien kanssa toimivan aikuisen on oltava samoajille tarpeeksi tuttu ryhmän toiminnan mielekkyyden takia.

Luotsilla nähtiin olevan merkittävä tehtävä samoajien roolin sanoittamisessa ja heidän puolesta puhujana muulle lippukunnan johtajistolle. Samoajien ollessa vielä johtamistaipaleensa alussa tulisi luotsin huolehtia, että samoajia kohdellaan tasavertaisina mutta samalla ymmärretään, etteivät he välttämättä hallitse kokonaisuuksia samalla tavalla kuin kokeneet johtajat.

Aineistosta käy ilmi, että haastateltavat käsittelivät luotsin roolia lähinnä ryhmänohjauksen kautta. Luotsin roolista ja tehtävistä keskusteltaessa ei noussut esille luotsin roolia yksilön ohjaajana. Tämä voi johtua haastattelurungosta ja haastattelijasta, tai sitten on mahdollista, että

haastateltavat näkevät luotsin roolin esimerkiksi ennen kaikkea ryhmänohjaajana, eivätkä tunnista yksilöohjaajan roolia.

5.4 Toiminnan esteet ja ulkopuoliset vaikuttimet

Haastatteluaineiston mukaan yksi keskeisimmistä syistä lopettaa partioharrastus samoajaikäkauden aikana on lukio, korkeakoulujen painottaessa tänä päivänä yhä enemmän ylioppilastodistusta opiskelijavalinnoissaan. Tämän koettiin asettavan kohtuuttomia paineita sekä vaativan suurta ajallista panostusta lukiota käyville samoajille. Aineistosta ei noussut esille kuinka tähän haasteeseen voitaisiin vastata. Partion koettiin häviävän myös muille enemmän tavoitteellisille harrastuksille kuten urheilu- ja musiikkiharrastuksille. Ajanpuutteen vuoksi samoajaikäiset valitsevat panostaa näihin harrastuksiin ja sen myötä lopettavat partion. Esille nousi kuitenkin myös tapauksia, joissa toisiin harrastuksiin hyvinkin sitoutuneet samoajat osallistuivat kuitenkin retkille tai leireille hyvinkin innokaasti osallistumatta kuitenkaan samoajaryhmän säännöllisiin tapaamisiin.

Yksi haastateltava ei tunnistanut lopettamisilmiötä juuri samoajaikäkaudessa omalla kohdallaan. Hän koki, ettei samoajaikäkausi ole se ikäkausi missä lopetetaan, jos vain luotsaus ja samoajatoiminta ovat kunnossa. Mahdollinen lopettaminen ajoittuu siirtymisvaiheessa tarpojista samoajiin tai samoajista vaeltajiin, kun nuoret vaihtavat lukiota tai hakevat korkeakouluun toiselle paikkakunnalle.

Vaikuttaisi siltä, että lopettamisen kannalta kriittisimpiä vaiheita ovat siirtymävaiheet ikäkaudesta toiseen. Toiminnan tavoitteellisuuden kautta luotsilla vaikuttaisi olevan mahdollisuus vaikuttaa samoajaohjelman soveltamisen ja noudattamisen kautta ainakin jossain määrin lopettamisen syihin, joskin keskeisenä tekijänä oleviin paikkakunnalta tapahtuviin muuttoihin luotsin toiminnalla lienee vain satunnaisissa tapauksissa merkitystä. Merkitystä saattaisi olla myös luotsin kyvyssä järjestää toiminta joustavaksi ja mahdollistaa näin partion harrastaminen myös muiden harrastusten ohessa. Liian tiukat aikataulut ja mahdollisesti sitoutumisvelvoitteet asettavat samoajille aikatauluhaasteita, jotka saattavat vaikuttaa lopettamispäätökseen. Seuraavassa luvussa tarkasteltavalla etätoiminnalla saattaisi kuitenkin tällä perusteella olla myös mahdollisuus vähentää lopettamista samoajaikäkauden molemmissa siirtymissä.

5.5 Toiminnan säännöllisyys ja etätoiminnan rooli

Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että samoajien on hyvä tavata keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa ryhmän omissa tapaamisissa. Haastattelujen perusteella vaikuttaa myös siltä, että toiminnassa on oltava jonkinlainen säännöllisyys, jolloin toimintaan sitoudutaan paremmin. Lähes kaikki haastateltavat korostivat, että samoajaryhmän tulee saada itse vaikuttaa siihen kuinka usein ryhmä tapaa. Tämä näkemys on linjassa Suomen Partiolaisten samoajaohjelman kanssa. Mahdollisuus vaikuttaa tapaamisten määrään ja ajankohtaan ei ainoastaan tee osallistumisesta tapaamisiin helpompaa samoajalle vaan tukee myös samoajan harrastusmotivaatiota autonomian tunteen kautta, jota käsiteltiin tietoperustan harrastusmotivaatio -luvussa.

Kokemukset etäpartiosta samoajaikäkaudessa olivat melko yhteneväiset haastateltavien kesken. Keskeisenä tuloksena on, että etätoiminta voi tulevaisuudessa täydentää perinteistä toimintaa, mutta ei missään tapauksessa korvaa kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta. Etäpartiota voidaan kuitenkin hyödyntää tilanteissa, joissa osa ryhmän samoajista tai luotsi asuu toisella paikkakunnalla, mutta näissäkään tapauksissa sen ei tulisi olla pääasiallinen toimintamuoto. Hirvonen (2019) toteaa, että teknologiavälitteisyys ja etänä kokoontuminen ovat tuoneet ryhmän jäsenelle tai osalle jäsenistä jotka ovat erillään muusta ryhmästä fyysisesti, mahdollisuuden kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta osana ryhmää. Samoajaohjelmasta koettiin myös löytyvän sellaisia aktiviteetteja jotka noujautuvat hyvin pitkältä teknisiin laitteisiin ja tiedon etsimiseen, jolloin voi olla jopa helpompaa järjestää tapaaminen niin, että jokainen on omalta laitteelta kotoa käsin. Myös toiminnansuunnittelua voidaan harkita tehtävän etämuotoisesti.

Haastavaa etätoiminnasta haastateltavien mielestä teki ennen kaikkea se, että se vaatii kasvokkain tapaamista huomattavasti enemmän resursseja, jotta se olisi toimivaa ja mielekäästä sekä partiomaista. Sellainen etätoiminta, joka oli korona-aikana koettu erityisen toimivaksi ja mielekkääksi, kuten erilaiset partiotaitokilpailut, vaativat niin suuria etukäteisjärjestelyitä ja ”järjestelykoneistoa”, ettei sellaisen koettu olevan mahdollista säännöllisesti toteutettuna.

Etätoiminnassa huolta herätti haastateltavien keskuudessa myös saavutettavuusnäkökulma ja viestintä. Etätoiminnassa osallistujilta on löydettävä kodin puolesta laitteet, joilla osallistua etätoimintaan. Myös kotiympäristön on mahdollistettava osallistuminen toimintaan. Lisäksi

etätoiminnan haasteeksi koettiin se, ettei videonyhteyden välityksellä pystytä katseella osoittamaan kenelle milloinkin puhutaan ja myös mikroilmeitä on vaikeampia havaita. Puheen sijaan etätoiminnassa mahdollisesti korostuu myös muut tavat viestiä esimerkiksi kirjoittamalla. Tämä voi aiheuttaa haasteita ja väärinymmärryksiä sillä nuoret voivat olla hyvin eri tasoisia kirjoittajia. Entuudestaan ujompien ja hiljaisempien nuorten arvioitiin olevan entistä vaikeampi ilmaista itseään etänä.

Hirvonen (2019) toteaa, että teknologiavälitteisyys saattaa vaikuttaa ryhmän toimintaan ja ryhmädynamiikkaan aikaisemmin kasvokkain toimineeseen ryhmässä, mikäli tiedonvälitys ja yhteisen ymmärryksen syntyminen häiriintyy kun ihmiset eivät näe toisiaan samalla tavalla kuin kasvokkain. On myös vaikeaa olla vuorovaikutuksessa mikäli tekniikka ei toimi. Teknologiavälitteisyys saattaa vaikuttaa myös ryhmänjohtamiseen negatiivisesti edellä mainituista syistä.

Kaikki haastateltavat olivat toteuttaneet etäpartiota samoajien kanssa COVID-19 pandemian aikana jonkin verran. Voidaan olettaa, että pandemian sanelema pakko toiminnan siirtämiseen etämuotoiseksi vaikutti mielikuvaan etäpartiosta sekä luonnollisesti heidän kokemuksiinsa siitä. Haastateltavien vastauksista voi päätellä, että haastateltavat käsittivät etäpartion ennen kaikkea tarkoittavan sellaista toimintaa, jossa osallistujat kokoontuvat yhteen jonkin viestintäpalvelun, kuten Microsoft Teamsin välityksellä. Yksi haastateltava pohti myös muita tapoja toteuttaa etäpartiota esimerkin kautta, jossa samoajien ei tarvitsisi osallistua etäpartioon samaan aikaan, vaan itselleen sopivaan aikaan esimerkiksi koeviikolla itsenäisesti toteutettavan tehtävän muodossa.

Arviot siitä, voiko etätoimintaa järjestää samoajille tilanteessa jossa he eivät tunne toisiaan entuudestaan vaihtelivat hieman haastateltavien kesken. Enemmistö oli kuitenkin sitä mieltä, että kaverien merkitys samoajatoiminnan mielekkyydessä on niin suuri, että etätoimintaan osallistuvien on oltava tuttuja keskenään tai ryhmäyttämiseen on käytettävä valtavasti aikaa ja panostusta toiminnan käynnistysvaiheessa. Kuten tietoperustassa todettu, onnistunut ryhmäyttämisen prosessi luo turvallisuuden tunnetta ja selkeyttää ryhmän jäsenen tehtävää ja statusta.

Toisaalta esimerkiksi etänä pidettävien koulutusten, kuten samoajille tarkoitetun ryhmänohjauskoulutuksen eli ROK -koulutuksen osalta ei koettu olevan niin suurta merkitystä

tunteeko ryhmä etukäteen mutta korostettiin, että tilasta on tehtävä turvallinen kaikille osallistujille, jotta jokainen uskaltaa osallistua ja tuoda näkemyksiään esille. Tämä näkemys on yhteinäinen tietoperustassa esitettyjen näkemysten kanssa, joiden mukaan ryhmätoiminnan onnistuminen edellyttää, että ryhmässä on turvallinen tunnelma. Haastateltavat pitivät erityisen tärkeänä, että ryhmällä olisi mahdollisuus tavata toisinaan myös kasvotusten mikäli samoajatoimintaa toteutettaisiin syystä tai toisesta pääsääntöisesti etänä. Tätä mieltä olivat kyselytutkimuksen mukaan myös samoajat itse.

Luotsin roolia etäpartio toiminnassa arvioitaessa haastateltavien vastaukset vaihtelivat. Yhteisenä tekijänä vastauksille voidaan kuitenkin pitää sitä, että luotsin roolia tarkasteltiin ennen kaikkea sellaisissa tilanteissa, joissa etätoiminta on pakon sanelemaa kuten COVID-19 pandemian aikana. Haastateltavat kokivat, että etätoiminnassa on luotsin tehtävä suunnitella ja toteuttaa toimintaa ja annettava samoajien hengähtää. Toisaalta luotsi voi auttaa etätoiminnassa alkuun pääsemisessä, jonka jälkeen toiminta voi pyöriä vertaisjohtajuuden avulla. Luotsin tulisi panostaa kuulumisten vaihtoon ja kuuntelemiseen sekä samalla huolehtia, ettei kukaan jää toiminnasta pois sen takia, että toimintaa toteutetaan etämuotoisena.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää Suomen Partiolaisille, miten samoajaluotsitoimintaa voidaan kehittää. Tutkimuskysymykset elivät hieman alkuperäisistä tutkimusprosessin edetessä. Tutkimuskysymyksiin hain vastauksia kartoittamalla samoajien ja samoajaluotsien kokemuksia samoajaluotsauksesta. Aineistonkeruumenetelminä käytin kyselylomaketta ja teemahaastattelua. Näillä menetelmillä uskoin saavani kerättyä sellaista aineistoa, joka tarjoaa parhaiten näkökulmia ja ratkaisuja asettamiini tutkimuskysymyksiin. Aineiston analyysimenetelmänä hyödynsin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, joka palveli suunnitellusti tarkoitustaan.

6.1 Luotsikoulutuksen verkoversio

Työni keskeisin tulos oli, että luotsin rooli on samoajaikäkaudessa hyvin merkittävä useasta eri näkökulmasta tarkasteltuna. Tästä syystä voidaan pitää tärkeänä, että luotsit ymmärtävät pestinsä merkityksen sekä mahdollisuudet ja ovat sisäistäneet pestiin kuuluvat tehtävät ja vastuut. Luotsikoulutuksen on tarkoitus antaa näitä valmiuksia, mutta toistaiseksi koulutuksia on järjestetty melko vähän eikä koulutettujen luotsien suhteellinen määrä vastaa samoajaryhmien määrää. Kokonaan verkossa suoritettavalla koulutuksella voidaan laskea kynnystä järjestää sekä osallistua koulutukseen ja tätä myötä kehittää samoajaluotsitoimintaa.

Koostin luotsikoulutuksesta kokonaan verkossa suoritettavan version Suomen Partiolaisille PartioMoodle e-oppimisympäristöön tutkimukseni myötä nousseiden havaintojen pohjalta samalla hyödyntäen jo olemassa olevaa koulutusrunkoa. Hyödynsin myös kyselytutkimuksessa saatuja havaintoja, vaikka pääpaino olikin haastattelumateriaalin havainnoilla. Koska havainnot olivat pitkälti sellaisia, jotka tukivat jo olemassa olevaa tietoa ei koulutuksen moduulien laajempaan päivittämiseen syntynyt tarvetta. Päivitin koulutuksen moduuleita painottamalla tiettyjä sisältöjä aikasempaa enemmän, kuten kuinka tunnistaa, millaista ohjaamista oma ryhmä kulloinkin tarvitsee, millaisissa tilanteissa etätoimintaa voidaan hyödyntää ryhmän toiminnassa ja kuinka luotsi voi omalla toiminnallaan vaikuttaa toimintaan tilanteissa joissa samoajien partioon käytettävissä oleva aika on tiukilla. Päivitettyihin tehtäviin lisäsin myös pohdintaa luotsin roolista mahdollistajana ja samoajien roolin sanoittamisesta sekä kaverien ja ryhmän merkityksestä.

Tilaaaja on ilmaissut halunsa hyödyntää verkkokoulutusta luotsien kouluttamisessa. Verkkokoulutus tulee vielä hyväksyttäväksi Suomen Partiolaisten vapaaehtoistuen valiokunnassa sekä kasvatusvaliokunnassa ennen kuin se voidaan julkaista PartioMoodle e-oppimisympäristöön koulutuksien järjestäjien hyödynnettäväksi.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön toteuttaminen oli prosessina haastava mutta opettavainen. Tutkimuksen aihepiirin valinta oli partio ja samoajatoiminta omasta kiinnostuksestani niitä kohtaan mutta aiheen tarkka rajaaminen tutkittavaan muotoon ei ollut helppoa. Aiheen rajaaminen samoajaluotsitoiminnan kehittämiseen muotoutui yhteistyössä tilaajan kanssa. Aiheen valintaan vaikutti tilaajan tieto luotsien sekä luotsikoulutuksen käyneiden vähäisestä määrästä ja halu nostaa edellä mainittujen määrää.

Tutkimukseni keskeisinä tuloksena voidaan pitää sitä, että luotsin rooli on samoajaikäkaudessa merkittävä. Tulos vahvistaa sekä omaani että tilaajan aikaisempaa käsitystä luotsin roolista. Työni myötä Suomen Partiolaiset saivat vahvistuksen siitä, että samoajaluotsaukseen ja sen kehittämiseen kannattaa panostaa tulevaisuudessa.

Kehittämistyöni tuloksia ja varsinaista tuotosta voidaan hyödyntää Suomen Partiolaisten lisäksi partiopiireissä luotsitoiminnan kehittämisessä. Työn tuloksia voidaan mahdollisesti hyödyntää myös nuorten ohjaamisen ja mahdollisten koulutusten kehittämisessä myös muissa nuorisjärjestöissä tai nuorisotoiminnassa, joissa toiminta perustuu pienryhmätoimintaan.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin kriteerit vaihtelevat tutkimuskirjallisuudessa laajasti (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158). Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa kuitenkin tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteutuksesta ja sen vaiheista (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 232). Opinnäytetyöni luotettavuuden lisäämiseksi, olen pyrkinyt avaamaan mahdollisimman tarkasti tutkimuksen eri vaiheet tässä tutkimusraportissa ja perustelemaan menettelyni uskottavasti. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan rakentaa myös tutkimuksen johdonmukaisuudella, oikeiden menetelmien ja lähteiden valinnoilla sekä tarkastelemalla tutkijan itsensä roolia (Metsämuuronen 2006, 200).

Opinnäytetyöni tietoperusta on mielestäni tarpeeksi laaja, sillä se rajaa onnistuneesti kehittämistehtävääni samalla kuvaten työni keskeisiä näkökulmia. Olen mielestäni käsitellyt tutkimustietoa kriittisesti, vertaillen ja yhteenvetoja tehden sekä määritellyt opinnäytetyöni aiheen kannalta keskeiset käsitteet. Työni tietoperusta ilmentää kykyäni kriittisen ajatteluun

sekä tiedon etsimiseen ja yhdistämiseen tarkoituksenmukaisesti. Tietoperustan sopiva laajuus ja relevanttius mahdollisti myös työn tuloksien kytkemisen aikaisempaan tietoon.

Tutkimukseni kyselyaineisto oli kattava, mutta haastatteluja olisi voinut olla enemmän, jolloin haastatteluaineisto olisi ollut laajempi. Sisällönanalyysia tehdessäni havaitsin, että kokemattomuuteni haastattelijana oli vaikuttanut siihen, etten ollut osannut hyödyntää haastatteluiden koko potentiaalia aineistonkeruumenetelmänä. Kokeneempi haastattelija olisi voinut saada haastatteluiden kautta enemmän tietoa irti aiheesta. Ensikertalaisena saatoinkin tukeutua liikaa teemojen pohjalta luomiini kysymyksiin enkä aina osannut esittää tarpeeksi lisäkysymyksiä. Myös sillä, että haastattelut toteutettiin etäyhteydellä saattoi olla vaikutusta haastatteluiden kulkuun. Haastattelutilanteet olisivat voineet olla vapautuneempia mikäli haastattelut olisi toteutettu kasvokkain. Haastattelutilanteissa uskon kuitenkin partiolaistaustani vaikuttaneen luottamuksen ilmapiirin syntymiseen. Se, että toimintaympäristö oli minulle tuttu mahdollisti myös sen, että haastateltavat pystyivät puhumaan partiotermein ilman, että heidän tarvitsi avata niitä minulle aina erikseen. Tutkimusmenetelmä oli mielestäni tutkimukseen kohtuullinen, mutta sen käyttö oli vaikeaa ja ei aina täysin auennut minulle. Eri tutkimuskirjallisuuden keskenään ajoittain ristiriitaiset kuvaukset hämmensivät kirjoitusprosessin aikana, eikä kaikissa työn vaiheissa ollut selkeää mitä olen tekemässä. Erityisesti aineiston luokittelu tuotti haasteita, mutta selkeni analyysin ja tulosten tarkastelun myötä. Haastattelun käyttö aineistonkeruumenetelmänä ja sen analysointi oli loppujen lopuksi prosessina hyvin opettavainen.

Koin tärkeäksi tutkimuksen luotettavuuden kannalta tarkastella omaa rooliani tutkijana sillä olen harrastanut partiota 25 vuotta ja toiminut erilaisissa tehtävissä niin lippukunnassa kuin keskusjärjestössä. Olen myös työskennellyt palkattuna työntekijänä Suomen Partiolaisissa. Voidaan siis sanoa, että minulla on erityinen suhde tutkimusaiheeseen taustani takia. Olen tästä syystä pyrkinyt kiinnittämään erityistä huomiota valintoihini ja arvioimaan kriittisesti omaa toimintaani tutkimuksen eri vaiheissa.

Arvioidessani kehittämistyöni luotettavuutta pohdin, mikä merkitys sillä on, ettei verkkokoulutus ole julkisesti saatavilla. Verkkokoulutukseen on pääsy vain partion Moodle-tunnuksilla rajatulla joukolla partiolaisia ja partion työntekijöitä. Verkkokoulutuksen sisältö noudattaa kuitenkin luotsikoulutuksen moduuleita, jotka olen avannut tähän raporttiin ja ne ovat myös julkisesti saatavilla, jolloin lukijalla on mahdollisuus muodostaa käsitys myös tämän

kehittämistyön konkreettisesta tuotoksesta. Olen myös tässä raportissa avannut verkkokoulutukseen tekemiäni päivityksiä. Näin ollen verkkokoulutuksen yksityiskohtaisten sisältöjen näkeminen ei ole mielestäni välttämätöntä kehittämistyön luotettavuuden ja hyödynnettävyyden arvioimiseksi.

7.2 Jatkotutkimus

Tutkimuksessani selvitin luotsikoulutuksen kehittämistä tukevia teemoja laadullisen tutkimuksen keinoin. Aihetta voisi tutkia myös määrällisesti, jolloin saataisiin kenties toisenlaista toimintaa ja sen kehittämistä tukevaa aineistoa. Toinen jatkotutkimustarve olisi tutkia luotsien koulutuksen tason riittävyttä, eli sitä antaako kysyinen koulutus riittävät valmiudet tehtävän täyttämiseksi.

7.3 Kiitokset

Haluan kiittää ylemmän yhteisöpedagogitutkinnon opiskelijaa Heli Lehtomäkeä yhteistyöstä kyselytutkimuksen laatimisessa sekä korvaamattomasta tuesta koko opinnäytetyöprosessin ajan.

LÄHTEET

- Deci, Edward L. & Ryan, Richard M 2002. The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 2000, nro Vol. 11, No. 4, 227–268. Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Viitattu 1.11.2021. https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_DeciRyan_PIWhatWhy.pdf
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. *Johdatus laadullisen tutkimukseen*. E-kirja. Vastapaino. Tampere.
- Frisk, Tarja toim. 2010. *Työpaikkaohjaaja opiskelijan ohjaajana*. Viitattu 17.10.2010. <https://docplayer.fi/6401019-Opiskelijan-ohjaajana.html>
- Hietanen, Katri 2019. *Vaikuttava harrastaminen. Mikä motivoi partionjohtajia vapaaehtoistyössä. Yrityksen kasvuun johtaminen*. Laurea-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö YAMK. Viitattu 15.10.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/168306/Opinn%c3%a4ytety%c3%b6_Hietanen_080519.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus Helsinki University Press 2008. E-kirja
- Hirsjärvi, Sirkka Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2010. *Tutki ja kirjoita*. Hämeenlinna: Kustannusyhtiö Tammi.
- Hirvonen, Pasi 2019. Ryhmään kuulumisen on perustarve ja syy menestykseen lajina. *Tiedeykkönen*. Yle. Viitattu 2.11.2021. <https://areena.yle.fi/audio/1-50066862>
- Karvola, Jonna 2015. *Partion imussa – samoaja- ja vaeltajaikäisten harrastusmotiivit. Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma*. Haaga-Helia. Opinnäytetyö. Viitattu 29.10.2021. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/89959/JONNA%20KARVOLA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kaukkila, Veli & Lehtonen, Elisa 2007. *Ryhmästä enemmän*. Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Suomen Mielenterveysseura. Helsinki: SMS-tuotanto.
- Kauppinen, Ida 2014. *Onnistunut ohjaus. Nuorten kokemuksia työpajalla*. Opettajankoulutuslaitos. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 15.10.2021. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45307/1/URN%3ANBN%3Afi%3Ajyu-201502121299.pdf>
- Kielijelppi 2021. Ryhmäilmiöitä. Viitattu 28.10.2021. <https://blogs.helsinki.fi/kielijelppi/ryhmailmioita/>

- Kuuluvainen, Salla 2015. Vapaaehtoistyön johtaminen. Helsinki: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021. Ryhmäyttäminen peruskoulussa. Viitattu 1.11.2021. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/ryhmayttaminen-peruskoulussa/>
- Metsämuuronen, Jari 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 3. Helsinki: International Met-help.
- Niilo-Rämä Anu toim. 2008. Partiojohtajan käsikirja. Helsinki: Oy Partio Scout Ab.
- Nuorten Akatemia 2021. Ohjaajan taskuopas. Viitattu 17.10.2021. <https://www.mahis.info/wp-content/uploads/2018/04/Ohjaajan-taskuopas.pdf>
- Ollikainen, Sanna-Mari 2013. Ohjaajan punainen lanka. Työkalupakki täynnä ohjausmenetelmiä. Viitattu 17.10.2021. <https://www.dropbox.com/s/bcetwht0xsvvfet/OHJAAJAN%20PUNAINEN%20LANKA%20-%20Ty%C3%B6kalupakki%20t%C3%A4ynn%C3%A4%20ohjausmenetelmi%C3%A4pdf.pdf?m>
- Onnismaa, Jussi 2007. Ohjaus ja neuvontatyö. Gaudeamus. Helsinki.
- Polvi-Lohikoski, Henna 2020. Harrastuksen merkitys nuoren elämään ja hyvinvointiin. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Opinnäytetyö. Viitattu 4.11.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/346172/Polvi-Lohikoski_Henna.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Ståhlberg, Leena 2019. Pienryhmäohjaajan opas. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Suomen Partiolaiset 2013. Motivaatiotutkimus.
- Suomen Partiolaiset 2019. Vapaaehtoistoiminnan linjaukset. Viitattu 4.9.2021. https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2019/03/vapaaehtoistoiminnan_linjaukset_2019.pdf
- Suomen Partiolaiset 2020a. Vuosikertomus 2020. Viitattu 4.9.2021. <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2021/03/21-%C2%A7-Vuosikertomus-2020.pdf>
- Suomen Partiolaiset 2020b. Johtaminen partiossa –dokumentti. Viitattu 29.10.2021. https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2020/06/johtaminen_partiossa_2020.pdf
- Suomen Partiolaiset 2021a. Samoajaluotsin opas. Viitattu 10.9.2021. <https://partio-ohjelma.fi/uploads/2016/08/ohjelmakansio-samoajat-luotsinopas.pdf>
- Suomen Partiolaiset 2021b. Suomen Partiolaisten Kuksa -jäsenrekisteri. Ei julkaistu.
- Suomen Partiolaiset 2021c. Organisaatio. Viitattu 10.9.2021. <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/tietoa-meista/organisaatio/>
- Suomen Partiolaiset 2021d. Partion ikäkaudet. Viitattu 10.9.2021. <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/partion-ikakaudet/>

- Suomen Partiolaiset 2021e. Partiokasvatus. Viitattu 10.9.2021. <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/>
- Suomen Partiolaiset 2021f. Pesti ja pestaaminen. Viitattu 29.10.2021. <https://www.partio.fi/lippukunnille/pestien-tuki/pesti-ja-pestaaminen/>
- Suomen Partiolaiset 2021g. Partion strategia. Viitattu 29.10.2021. <https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/strategia/>
- Suomen Partiolaiset 2021h. Riippumattojohtaminen ja etäpartio. Viitattu 29.10.2021. <https://www.partio.fi/lippukunnille/pestien-tuki/johtaminen-partiossa/riippumattojohtaminen-ja-etapartio/>
- Suomen Partiolaiset 2021i. Digitaaliset palvelut. Viitattu 30.10.2021. <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/digitaaliset-palvelut/>
- Suomen Partiolaiset 2021j. Seppo.io partiolaisten käytössä. Viitattu 30.10.2021. <https://www.partio.fi/lippukunnille/projektit-ja-hankkeet/seppo-io/>
- Suomen Partiolaiset 2021k. Luotsikoulutus. Viitattu 29.10.2021. <https://www.partio.fi/lippukunnille/pestien-tuki/koulutus/jatkotaso/luotsikoulutus/>
- Suomen Partiolaiset 2021l. Partiomenetelmä. Viitattu 29.10.2021. <https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/partiomenetelma/>
- Tiihonen, Jussi 2020. Partion iltateet: näin johdat ryhmää etänä. Partio live. Viitattu 4.9.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=EQZSPQ9qaxU>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Vainionmäki, Paula, Helin-Salmivaara, Arja, Holmberg-Marttila, Doris, Meriranta, Päivi & Timonen Markku 2013. Ohjauksessa osaamista, oivallusta ja onnistumisen iloa. Opas lääketieteen erikoistumiseen. Viitattu 17.10.2021. https://www.duodecim.fi/wp-content/uploads/sites/9/2015/11/ohjauksessa_osaamista_oivallusta_onnistumisen_iloa.pdf
- Vehviläinen, Sanna 2014. Ohjaustyön opas. Yhteistyössä kohti toimijuutta. (E-kirja). Gaudeamus.
- Vihiniemi, Paula 2020. Motiivit ja motivointi. Aloittavan vapaaehtoiskoordinaattorin opas. Kansalaisareena. Viitattu 4.11.2021. <https://kansalaisareena.fi/aineistoa/aloittavan-vapaaehtoistoiminnan-koordinaattorin-opas/motiivit-ja-motivointi/>
- Öystilä, Satu 2002. Ongelmakohdat ryhmän ohjaamisessa. Teoksessa Esa Poikela (toim.) Ongelmaperusteinen pedagogiikka. Teoriaa ja käytäntöä. Tampere: Yliopistopaino Juvenes Print, 88-116. Viitattu 15.10.2021. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/65475/ongelmaperustainen_pedagogiikka_2002.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=87

LIITTEET

Liite 1. Luotsikoulutuksen moduulien sisällöt (Suomen Partiolaiset)

Moduuli	Sisältö
IK3: Minä luotsina	<ul style="list-style-type: none"> • Omien vahvuuksien ja nuorten johtamiseen liittyvien kehittämistarpeiden tunnistaminen • Luotsin pesti eri ikäkausissa: vastuut, tuki ja koulutusmahdollisuudet. • Aikuisen roolin merkitys 12-22 -vuotiaiden nuorten elämässä (esim. murrosikä, päihteiden käyttö, seurustelu ja seksuaalisuus). • Eri-ikäisten nuorten kehityksessään tarvitseman aikuisen tuen merkitys • Luotsin vastuu toiminnan turvallisuudesta partiotapahtumissa (turvallisesti yhdessä -koulutus, turvallisuusohjeet, kriisiviestintä, turvallisuussuunnitelma, lastensuojelu).
K1: Kehitys ja kasvu	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäkauden henkinen ja fyysinen kehityskaari • Ikäkauden keskeiset kehitystapahtumat kasvatustavoitteiden havainnollistamina • Keskeiset elämäntapahtumat, kulttuuri ja elinympäristö sekä motivoivat tekijät, tyttöjen ja poikien väliset erot • Kavereiden ja ryhmän merkityksen ymmärtäminen eri ikäkausissa ja partiossa pysyminen tilastojen valossa

	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäkauden ohjelma- ja johtajamallin vastaavuus ikäkauden tarpeisiin
K4: Ikäkausiohjelman perusteet	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäkausien kasvatustavoitteet pääpiirteissään • Ikäkausien ohjelmaan liittyvät merkit, ohjelmatapahtumat, ohjelman rakenne, aktiviteetit sekä käytännön vinkkejä toteutukseen • Ikäkauden lupauksen ja ihanteet • Ikäkausien yhteistyön merkitys käytännössä • Ryhmän rakenne, koko sekä edellytykset toimia ryhmänä • Ikäkauden johtajamallit sekä toimintaa tukevat henkilöt ja tahot • Partiomenetelmä käytännössä toiminnan toteuttamisessa • Ikäkauden yhteistyötahot (lpk, alue, piiri, SP, KV). • Toiminnan suunnittelun periaatteet ja merkitys • Ikäkauden tukimateriaaleihin perehtyminen • Retken merkitys kasvatukseen ja osana partio-ohjelmaa
O1: Ohjaamisen perusteet	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaaminen toimintatapana • Nuorten ja aikuisten ohjaaminen • Ohjaamisen merkitys ohjattavan osaamisen kehittämisessä

Liite 2. Kyselylomake

Kotipaikkakuntani asukasmäärä on:

- alle 5000 asukasta
- 5000-15 000 asukasta
- 15 000-50 000 asukasta
- 50 000-100 000 asukasta
- yli 100 000 asukasta
- yli 200 000 asukasta

Partiopiirini on:

- Etelä-Karjalan Partiolaiset ry
- Hämeen Partiopiiri ry
- Järvi-Suomen Partiolaiset ry
- Kymenlaakson Partiopiiri ry
- Lapin Partiolaiset ry
- Lounais-Suomen Partiopiiri ry
- Pohjanmaan Partiolaiset ry
- Pohjois-Savon Partiolaiset ry
- Pääkaupunkiseudun Partiolaiset ry
- Uudenmaan Partiopiiri ry

Kuulutko samoajaryhmään?

- Kyllä
- Ei

Onko lippukunnassasi käytössä samoajaohjelma?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

Kuinka usein ryhmänne kokoontuu tai toteutate samoajaohjelmaa muulla tavoin?

- Kerran viikossa
- Kerran kahdessa viikossa
- Kerran kuukaudessa
- Miten sattuu

Oliko teillä etäpartiota viime vuonna (koronan takia)?

- Kyllä
- Ei

Pystyittekö toteuttamaan samoajaohjelmaa etänä?

- Kyllä
- Ei

Miten samoajaohjelman toteutus sujui etänä?

Jos samoajaohjelmaa olisi mahdollista toteuttaa etävärtiossa, mitä ominaisuuksia siinä pitäisi olla? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Teams, Zoom, Discord tai muu vastaava alusta

- Valmiit tehtävälisterat
- Luotsi tukena
- Yhteiset kokoontumiset kerran kuukaudessa
- Yhteiset kokoontumiset kerran puolessa vuodessa
- Valmiiksi tutut ystävät samassa vartiossa
- Muuta, mitä

Voisitko kuvitella, että samoajaohjelmaa toteutettaisiin pelkästään etänä? Ei siis live-tapaamisia ollenkaan.

- Kyllä, miksi
- Ei, miksi

Jos samoajaohjelmaa toteutettaisiin etänä niin mitä osa-alueita pitäisi tärkeimpinä? Oletuksena, että olisimme tilanteessa, jossa opiskelut ja harrastukset muutoin pyörisivät lähikokoontumina. Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Tuntisin etäpartioni jäsenet etukäteen
- Meillä olisi mahdollista tavata myös joskus/satunnaisesti
- Luotsi olisi tuttu
- Luotisin rooli olisi vahva
- Etäpartiossa onnistuttaisiin luomaan tila, jossa voisi olla oma itseni
- Toteuttaisimme samoajaohjelmaa säännöllisesti

Mielestäni etäpartiota kannattaisi jatkossakin käyttää seuraavissa tilanteissa: (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Vartion jäsenet asuvat kaukana toisistaan
- Lähdän opiskelemaan toiselle paikkakunnalle
- Paikkakunnallani ei ole tarpeeksi samoajia ryhmän perustamiseksi
- Muu syy, mikä

Mitkä näistä samoajaohjelman teemataskuista koet parhaimmaksi toteuttaa etänä (valitse 3-5 kpl).Löydät samoajataskujen sisällön kuvaukset täältä: <https://partio-ohjelma.fi/partio-ohjelma/samoajat-15-17-v/>

- Tervetuloa samoajaksi
- Ryhmänohjaajakoulutus
- Samoajatapahtuma
- Siirtymät ja evästaurot
- Partiotaitokilpailut
- Försti (meripartiolaisille)
- Arki hallussa
- Isona pienemmälle
- Kestävää elämää
- Lähdetään retkelle
- Maailmankatsomusta muodostamassa
- Meidän juttu
- Meidän luontomme
- Minä itse
- Minä ja muut
- Osana yhteiskuntaa
- Samoaja kouluttautuu
- Tehdään leiri
- Toimin lippukunnassa
- Vaeltamaan
- En osaa sanoa

Millaisia muita aktiviteetteja näkisit hyväksi etäpartiomallissa?

Mikä saa sinut sitoutumaan partioon tällä hetkellä? Valitse kolme tärkeintä asiaa sinulle.

- Samoajaohjelma

- Samoajaryhmän toiminta
- Partion monipuolisuus
- Mahdollisuus oppia uutta
- Leirit ja retket
- Kaverit ja yhteisöllisyys
- Partion arvopohja
- Vastuun ottaminen itsestäni ja ryhmästäni
- Johtajana toimiminen
- Jokin muu, mikä:

Mikä vähentää kiinnostustasi partiota kohtaan tällä hetkellä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Mielekkään tekeminen puuttuminen
- Samoajaohjelma
- Samoaja ryhmän toiminta tai sen puute
- Kavereiden ja yhteisöllisyyden puute
- Vastuun ottaminen itsestäni ja ryhmästäni
- Jokin muu, mikä:
-

Mitkä ovat parhaimpia partiomuistoja partiourallasi?

Luotsilla on mielestäni merkittävä rooli samoajaryhmän toiminnan kannalta:

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Olen harkinnut partion lopettamista samoajaikäkauden aikana seuraavasta/seuraavista syistä (voit valita useamman vaihtoehdon):

- Ajankäytön takia
- Motivaation puutteen takia
- Luotsin puuttumisen takia
- Samoajaryhmän puuttumisen takia
- Huonon samoajatoiminnan takia
- Toisen harrastuksen takia
- En ole harkinnut lopettamista
- Jonkin muun syyn takia, minkä:

Luotsin toiminnassa arvostan: (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Tuen antamista ja kykyä kuunnella
- Vinkkien antamista aktiviteettien toteuttamiseen
- Aktiivista osallistumista ryhmän yhteydenpitoon
- Osallistumista ryhmän kokouksiin
- Tilan antamista samoajille
- Partio-ohjelman ja menetelmän tuntemusta
- Samoajien kasvatustavoitteiden toteutumisen huolehtimista ryhmän toiminnassa
- Jotakin muuta, mitä:
- Lippukunnassani ei ole luotsia

Luotsilta kaipaisin enemmän: (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Tuen antamista ja kykyä kuunnella
- Vinkkien antamista aktiviteettien toteuttamiseen
- Aktiivista osallistumista ryhmän yhteydenpitoon
- Osallistumista ryhmän kokouksiin
- Tilan antamista samoajille
- Partio-ohjelman ja menetelmän tuntemusta
- Samoajien kasvatustavoitteiden toteutumisen huolehtimista ryhmän toiminnassa
- Jotakin muuta, mitä:

- Lippukunnassani ei ole luotsia

Koen, että pystyn keskustelemaan luotsini kanssa mahdollisista partioon liittyvistä haasteista ja löytämään niihin ratkaisuja.

- Kyllä
- En
- Minulla ei ole luotsia

Voit halutessasi perustella vastaustasi omin sanoin:

Etätoiminnassa luotsin roolissa mielestäni korostuu

- Säännöllinen yhteydenpito samoajiin
- Tilan antaminen samoajille toteuttaa omia suunnitelmiaan
- Vinkkien antaminen toiminnan toteuttamiseen
- Osallistuminen ryhmän etäkokouksiin
- Tuen antaminen ja kuunteleminen
- Jokin muu, mikä:

Voit halutessasi jättää yhteystietosi partioaiheisen tuotepalkinnon arvontaan. Paketteja arvotaan 5kpl. Yhteystietoja ei yhdistetä kyselyn vastauksiin.

Nimi

Katuosoite

Postinumero ja- toimipaikka

Liite 3. Haastattelukysymykset

Samoajaohjelman käyttö

Millaisena näet samoajaryhmän merkityksen samoajaikäkaudessa?

- Ryhmän rooli

Millaisen merkityksen näet SP:n samoajaohjelmalla olevan samoajatoiminnassa?

Toiminnan säännöllisyys

Kuinka usein samoajaryhmän tulisi mielestäsi tavata?

- Omat tapaamiset, retket, jotain muuta

Kuinka iso osa siitä voi tai pitäisi olla etätoimintaa?

Etäpartio

Oletko toteuttanut etäpartiota samoajien kanssa?

Mitä osia samoajaohjelmasta voi toteuttaa etänä, entä mitä ei?

Mitkä tekijät tekevät etätoiminnasta haastavaa? Miten niihin voisi vastata?

Mitä edellytyksiä näet onnistuneelle etäpartiolla?

Voisiko samoajille toteuttaa etätoimintaa, jos samoajat eivät entuudestaan tunne toisiaan?

Mitä tekijöitä tai osa-alueita pitäisi tärkeimpinä etätoiminnassa?

Missä tilanteissa etäpartiota voidaan parhaiten hyödyntää juuri samoajien kohdalla?

Mitkä taskut soveltuvat mielestäsi parhaiten etäpartioon?

Onko jotain taskujen ulkopuolisia aktiviteetteja?

Sitoutuminen toimintaan

Minkä tekijöiden koet sitouttavan samoajia parhaiten partiotoimintaan/samoajatoimintaan?

Mitkä syyt koet merkittävimpinä samoajien partioharrastuksen lopettamiselle?

Luotsin rooli ja merkitys

Kuinka keskeisenä näet luotsin roolin samoajaryhmässä?

- Voisiko ryhmä toimia ilman luotsia tai vähäisellä luotsin roolilla?

Mitkä osa-alueet/tehtävät ovat mielestäsi luotsien toiminnassa tärkeimpiä?

Mitkä edellä mainitsemasi tehtävät korostuvat mielestäsi etätoiminnassa?